

گۈزەللىك ھەققىدە ھېكمەتلەر

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئون - سىم نەشرىياتى

گۈزەللىك ھەققىدە ھېكمەتلەر

پىلانلىغۇچى: مۇرات ئىلى
باش تۈزگۈچى: ئۆمەر جان نۇرى
تەكلىپلىك مۇھەررىر: خاسىيەت ئىبراھىم
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئەنۋەر قۇتلۇق
مەسئۇل كوررېكتورى: قەييۇم تۇرسۇن

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

关于美德的格言:维吾尔文/阿迪力·穆罕默德主编. —乌鲁木齐:新疆美术摄影出版社;新疆电子音像出版社, 2008.7

ISBN 978-7-80744-361-2

I. 关... II. 阿... III. 格言—汇编—世界—维吾尔语
(中国少数民族语言) IV. H033

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 108086 号

本	名	关于美德的格言
策	划	穆拉提·伊力
主	编	阿迪力·穆罕默德
		艾则孜·阿塔吾拉·萨尔特肯
编	者	阿卜都卡得尔·阿塔吾拉
		莎迪克江·阿不都热西提
特约编辑		阿米娜·克奇克
责任编辑		艾尼瓦·库迪力克
责任校对		克尤木·吐尔逊
出	版	新疆美术摄影出版社
		新疆电子音像出版社
地	址	乌鲁木齐市西虹西路 36 号
邮	编	830000
发	行	新疆新华书店
印	刷	新疆新华印刷厂
开	本	880mm×1230mm 32 开
印	张	5 印张
版	次	2008 年 9 月第 2 版
印	次	2008 年 9 月第 1 次印刷
书	号	ISBN 978-7-80744-361-2
定	价	12.90 元

(书中如有缺页,错页及倒装请与工厂联系)

تۈزگۈچىدىن

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەن، قايسى بىر دانىشمەن «دۇنيا دانىشمەنلەرنىڭ ئىلگىرىدۇر» دېگەن ئىكەن. دەرۋەقە دۇنيا دانىشمەنلەرنىڭ ئەقىل - پاراسەت جەۋھەرلىرى بىلەن ئۆز مەندارلىقىنى نامايان قىلىپ كەلمەكتە. تارىخ تا ئۆتكەن مەشھۇر مۇتەپەككۇرلارنىڭ كىشىلىك ھايات يەكۈنلىرى بولغان ھېكمەتلىك ئىبارىلەر زامان - زامانلارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن قىممىتى يوقىماس گۆھەردەك نۇر چېچىپ، خەلقنىڭ مەنۋىيىتىنى تويۇندۇرۇشىدىكى خورەمسە بۇلاق بولۇپ كەلدى. ئىلگىرى ئۇلارنىڭ ھېكمەتلىك ئىبارىلىرى پارچە - پارچە مەنبەلەردە ئېلان قىلىنغان ياكى قىسقىچە توپلام ھالەتتە نەشر قىلىنغان بولسىمۇ، ئەمما مەزمۇن بويىچە ئايرىم - ئايرىم توپلام قىلىنمىغان ئىدى. بۇ قېتىم بىز ھەرقايسى مەتبۇئاتلاردا ئېلان قىلىنغان ۋە تۈرلۈك ئەسەرلەردە تىلغا ئېلىنغان ھېكمەتلىك سۆزلەرنى توپلاپ، مەزمۇن بويىچە تۈرگە ئايرىپ «ھېكمەت دۇردانىلىرى مەجمۇئەسى» دېگەن نام ئاستىدا 50 يۈرۈش كىتاب قىلىپ تۈزۈپ چىقتۇق. ئىشىنىمىزكى، بىزنىڭ بۇ كىچىككىنە ئەمگىكىمىز خەلقىمىزنىڭ تارىختا ئۆتكەن ھەرقايسى ئەل مۇتەپەككۇرلىرىنىڭ دۇنيا قارىشى بىلەن تونۇشۇشىدا، شۇنداقلا ئۇنىڭدا ئېيتىلغان ھايات تەجرىبىلىرى ئارقىلىق ئۆز مەنۋىيىتىدىكى بوشلۇقلارنى تولدۇرۇشىدا كۆۋرۈكلۈك رول ئوينايدۇ.

ئۆزىنىڭ مۇقەددەس چۈمبىلىنى ئېچىپ تاشلىغان گۈزەللىك
ھەقىقىي ھاياتلىقتۇر.

جىبران: «گۈزەللىك» تىن

گۈزەللىك — مەڭگۈلۈك ھاياتنىڭ ئۆزىنى ئەينەكتە كۆرۈ-
شىدۇر.

ئەمما، سەن ئاشۇ مەڭگۈلۈك، سەن ئاشۇ ئەينەك.
جىبران: «گۈزەللىك» تىن

گۈزەللىك بىرخىل ئېھتىياج بولماستىن، بەلكى بىرخىل
شادلىقتۇر.

ئۇ چاڭقاق لەۋمۇ ئەمەس، بوشلۇققا ئۆزىتىلغان قۇرۇققولمۇ
ئەمەس، بەلكى كۆيۈۋاتقان يۈرەك، مەستخۇش روھتۇر.

ئۇ سەن كۆرەلەيدىغان شەكىل ئەمەس، سەن ئاڭلىيالايدىغان
ناخشمۇ ئەمەس، ئەمما سەن كۆزۈڭنى يۇمۇۋالساڭمۇ كۆرۈنىدىغان
شەكىل، قولىڭنى ئېتىۋالساڭمۇ ئاڭلىنىدىغان ناخشىدۇر.

ئۇ پىچاق ئىزلىرى توشۇپ كەتكەن دەرەخ قوۋزىقىدىن ئېقىپ
چىققان سۇيۇقلۇق ئەمەس، تۇزاققا چۈشۈپ قالغان قۇشلارنىڭ قا-

نىتىمۇ ئەمەس.

ئۇ باھار كەتمەس گۈلزار، مەڭگۈ پەرۋاز قىلىدىغان بىر ئورمان
پەرىشتىلەردۇر.

جىبران: «گۈزەللىك» تىن

ئۇۋال قىلىنغان، زەرە يېگەن كىشىلەر: «گۈزەللىك مېھرىد-
بانلىق ۋە مۇلايىملىقتۇر، ئۇ خۇددى بىر ياش ئانىنىڭ ئۆزىنىڭ
شان - شەرىپى ئىچىدە ئۇيلىپ ئارىمىزدىن ئۆتۈپ كەتكىنىگە
ئوخشىشىدۇ» دېيىشىدۇ.

قىزغىن كىشىلەر: «ياق، گۈزەللىك ھەممىگە قادىر، سۈر-
لۈك، ئۇ خۇددى شىددەتلىك بوران - چاپقۇنغا ئوخشاش يەر - جاھان-
نى تىترىتىدۇ» دېيىشىدۇ.

ھېرىپ - چارچىغان، خاپىلىق تارتقان كىشىلەر: «گۈزەللىك
يېقىملىق پىچىرلاشتۇر، ئۇ بىزنىڭ قەلبىمىزدە سۆزلەيدۇ. ئۇنىڭ
ئاۋازى بىزنىڭ تىنچلىقىمىزغا يېتىپ كەلگەندە خۇددى گۈگۈمدە-
كى سايىدەك ۋەھىمە ئىچىدە تىترەيدۇ» دېيىشىدۇ.

كۆڭلى پاراكەندە كىشىلەر مۇنداق دېيىشىدۇ: «بىز گۈزەل-
لىكنىڭ تاغلار ئارىسىدا ۋارقىراۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدۇق، ئۇنىڭ ئا-
ۋازى ئارىسىدا ھايۋاناتنىڭ گۈلدۈر - گۈپپاڭلىرى، قۇشلارنىڭ قا-
نات قېقىشلىرى، شىرلارنىڭ ھۆركىرەشلىرى بار».

شەھەرنىڭ كېچە قاراۋۇلى ئېيتىدۇ: «گۈزەللىك سۈبھى بىلەن بىللە شەرقتىن كۆتۈرۈلىدۇ».

چۈش ۋاقتىدا ئىشلەۋاتقانلار ۋە يولۇچىلار: «بىز گۈزەللىك-نىڭ كۈن ئولتۇرغان دېرىزە قېشىدا تۇرۇپ زېمىنغا نەزەر سېلىدۇ-ۋاتقانلىقىنى كۆردۈق» دېيىشىدۇ.

قىش كۈنلىرى ئالدىنى قار دۆۋىلىرى توسۇۋالغان كىشىلەر: «ئۇ باھار بىلەن بىللە كېلىپ، تاغ چوققىلىرىدا جىلۋە قىلىدۇ» دېيىشىدۇ.

تومۇز كۈنلىرى ئورما ئورۇۋاتقان كىشىلەر: «گۈزەللىكنىڭ باھار بىلەن بىللە ئۈسسۈل ئويناۋاتقانلىقىنى، چاچلىرى ئارىسىدا ئاپئاق قار ئۇچقۇنلىرى تۇرغىنىنى كۆردۈق» دېيىشىدۇ.
جىبران: «گۈزەللىك» تىن

كىيىم - كېچەك سىلەرنىڭ نۇرغۇن گۈزەللىكىڭلارنى يې-
پىۋالىدۇ، زىنھار ئەيىب - نۇقسانلىرىڭلارنى ياپالمايدۇ. سىلەر
كىيىم - كېچەكتىن يېپىش ئەركىگە ئېرىشتىڭلار، شۇنداقلا ئۆ-
زۈڭلارغا ئاسارەت تاپتىڭلار، ئۆزۈڭلارغا يۈگەن سالىڭلار. مەن سى-
لەرنى قۇياش ھەم شامال بىلەن كىيىم - كېچەك سىرتىدىن ئەمەس،
بەلكى كۆپرەك ئۆز بەدىنى ئارقىلىق ئۇچراشسىكەن دەيمەن. چۈنكى،
ھاياتلىق قۇياش نۇرىدا كۆكلەيدۇ، ھاياتلىق تىنىقلىرى شامال بى-

لەن بىللە بولىدۇ.

جىبران: «كېيىن كېچەك» نىڭ

— ئەي گۈزەللىك! سەن ماڭا ئاياللارنىڭ سىرلىرىنى دەپ
بەرسەڭ، قانداق؟ — دېدى يۈرىكىم گۈزەللىككە، — چۈنكى سەن
ئۇنى ئەڭ ئوبدان بىلىسەن.

«ئەي يۈرەك! ئۇ — سەن، سەن قانداق بولساڭ، ئۇمۇ شۇنداق.
ئۇ — مەن، مەن قەيەردە بولسام، ئۇ شۇ يەردە، — دېدى گۈزەللىك،
— ئۇ دىنغا ئوخشايدۇ، ئەگەر ئۇنى دۆت كىشىلەر بۇرمىلىمىغان
بولسا؛ ئۇ تولۇن ئايغا ئوخشايدۇ، ئەگەر ئۇنى قارا بۇلۇتلار توسۇۋال-
مىغان بولسا؛ ئۇ تاڭ شامىلىغا ئوخشايدۇ، ئۇنىڭغا بەتبۇي پۇراقىلار
ئارىلاشمىغان بولسا...»

يۈرىكىم مۇھەببەت ۋە گۈزەللىكنىڭ قىزى دانىشمەنلىككە
يېقىنلىشىپ:

— ماڭا ئەقىل - ئىدراك بەرگىن، مەن ئۇنى ئىنسانلار ئارد-
سىغا ئەكېتەي، — دېدى. دانىشمەنلىك ئۇنىڭغا:

— بىلىشنىڭ كېرەككى، دانىشمەنلىك — بەخت، ئۇ ھەرقا-
داق سىرتقى جايدىن ئەمەس، يۈرەك - قەلبىنىڭ ئەڭ مۇقەددەس
چوڭقۇرىدىن پەيدا بولىدۇ، — دېدى.

جىبران: «بەختىيار ئائىلە» دىن

ئەگەر سەن گۈزەللىكنى مەدھىيىلىمەكچى بولساڭ،
دەشت - باياۋان ئوتتۇرىسىدا بولساڭمۇ ئاڭلىغۇچى چىقىدۇ.
جىبران: «قۇم ۋە بۇزغۇن» دىن

ياشاشتىكى مەقسىتىمىز — گۈزەللىكنى تېپىش، باشقا
نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى كۈتۈش شەكىللىرىدۇر.
جىبران: «قۇم ۋە بۇزغۇن» دىن

جاھاندا ئىككى ئۆزگەرمەس نەرسە باردۇر: گۈزەللىك ۋە چىن-
لىق. گۈزەللىك ئاشىق - مەشۇقنىڭ قەلبىدە، چىنلىق — تېرى-
غۇچىنىڭ يەلكىسىدۇر.
جىبران: «قۇم ۋە بۇزغۇن» دىن

ئۇلۇغ گۈزەللىك مېنى ئەسىر قىلدى، ئەمما يەنە بىر تېخىمۇ
ئۇلۇغ گۈزەللىك ئازاد قىلدى.

جىبران: «قۇم ۋە بۇزغۇن» دىن

5

گۈزەللىك ئۇنىڭغا تەلپۈنگۈچىنىڭ نەزىرىدە ئۇنى كۆرگۈ-
چىنىڭ كۆزىدىكىگە قارىغاندا تېخىمۇ گۈزەلدۇر.
جىبران: «قۇم ۋە بۇزغۇن» دىن

گۈزەللىك بىزنى ئەسىر قىلالايدۇ، زىيادە گۈزەللىك بولسا

بىزنىمۇ، ئۆزىنىمۇ ئازاد قىلالايدۇ.

جىبران: «بىر ئۈچۈم قۇم» دىن

گۈزەللىك — تىلنىڭ ياردىمى بىلەن لەۋلەرنىڭ ئارىسىدىن چىققان تاۋۇشقا، سۆز بوغۇملىرىغا موھتاج بولمىغان ئەرشكە مەنە سۈپىتى بىر خىل ئۆلمەس تىل. ئۇ ئىنسانىيەتنىڭ بارلىق يېقىملىق ئاۋازلىرىنى قوبۇل قىلىپ، ئاندىن مەڭگۈ تۇرغۇن ھالەتتىكى جىمجىتلىق بەرپا قىلىدۇ.

جىبران: «سۇنغان قانات» تىن

گۈزەللىك پەقەت بىزنىڭ روھىي دۇنيايىمىزلا چۈشىنىدىغان سىر، روھىي دۇنيا ئۇنىڭ بىلەن سۆيۈنىدۇ، تەسىرى بىلەن قۇدرەت تاپىدۇ.

جىبران: «سۇنغان قانات» تىن

بىزنىڭ ئوي - پىكرىمىز گۈزەللىك ئالدىدا تېخىراقايدۇ گۈزەللىككە تەبىرى بېرىش، ئۇنى تىل بىلەن ئىپادىلەش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس.

جىبران: «سۇنغان قانات» تىن

ئاياللارنىڭ گۈزەللىكى — قەلبى گۈزەل بولۇش بىلەن

سىرتقى قىياپىتى گۈزەل بولۇشنىڭ بىرلىكىدىن ئىبارەت.

سۇخوملىنسىكى

گۈزەل ھۆسن بىر قات چۈمبەل بولۇپ، ھامان بىرمۇنچە
نۇقسانلارنى يېپىپ تۇرىدۇ...

بالزاك

ئاياللار شۇنى چۈشىنىشى ۋە ئېسىدە چىڭ تۇتۇشى كېرەككى،
ئەر كىشى — ئۇ ئەر كىشىلا بولىدىكەن (قۇشلار ۋە ھايۋانلار بۇنىڭ
سىرتىدا)، قېرى ياكى ياش بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، چىرايلىق ئا-
ياللارنى ياخشى كۆرىدۇ.

بەي ياك

ئۆزىڭىزنىڭ چىرايلىق ئەمەسلىكىڭىزنى بىلىشىڭىز كې-
رەك. بۇنى راستتىنلا بىلەلىدىڭىزمۇ، يوق؟ ئالىيجانابلىقىڭىز
چىرايىڭىزدا ئىپادىلەنگەن چاغدىلا، سىز چىرايلىق بولالايسىز.

گوگۇل

دۇنيادا كەم - كۈتسىز گۈزەللەر بار، ئۇنى ھەربىر ئادەم كۆ-
رۈپ تۇرالىشى، تەسىرىنى قەلبىدە مەڭگۈ ساقلىيالىشى لازىم. ناۋادا
بىر ئايال ئاجايىپ چىرايلىق، گۈزەل بولۇپ يارىتىلماي، قەدىر

ئەھۋال بولغان تەقەددۇم، ئۇ بىر ئادەمنىڭ ئەمرىگە ئۆتۈشكە ھەقلىق، بۇ ئادەم ئۇنى چۆل - دالىلارغا ئېلىپ كېلىپ يۈسۈرۈپ قويسۇن، بىراق جاھاندا تەڭدىشى يوق گۈزەلنى ھەممە ئادەم كۆرۈپ تۇرالىشى كېرەك.

گوگۇل

گۈزەللىك — ئاياللارنىڭ ھەقىقىي ئىمتىيازى.

مېڭ تىيەن

خۇدا ئاياللارنى گۈزەل قىلىدۇ، شەيتان بولسا جازىبىدار، يې - قىملىق قىلىدۇ.

ھىۋگو

ئاياللارنىڭ كەسكىنلىكى — گۈزەل ھۆسنىگە ھۆسن قوشىدىغان يۈز مېيى ۋە ئۆپىدىن ئىبارەت

لاروشفېك

ئانچە چىرايلىق ئەمەس ئاياللارنىمۇ كىشىلەر ياخشى كۆرىدۇ. چۈنكى، ئۇلار بەزىدە ئۆزىنىڭ يۈرۈش - تۇرۇشلىرى، مۇلايىم مۇئا - مىلىسى ۋە پاكىز - رەتلىك كىيىنىشلىرى بىلەن سىزنى ئۆزى بىلەن بىرلىكتە تۇرمۇش كەچۈرۈشكە ناھايىتى ئاسانلا ئادەتلەندۈرەلەيدۇ. روكسوش

بىر ئەر كىشى چىرايلىق خوتۇنى بولۇشنى، بىر ئايالمۇ سۆ-
لەتلىك ئېرى بولۇشنى ئۈمىد قىلىدۇ، بۇ ئىنساننىڭ تەبىئىي
خۇسۇسىيىتىدىن كېلىپ چىققان بولۇپ، ئەيىبلىگۈدەك ھېچ ئىش
يوق، ئۇنىڭ بولمايدىغان يېرىمۇ يوق.

بەي ياك

ھەقىقىي گۈزەللىك گۈزەللىكنىڭ ئۆزىدە نامايان بولۇپ تۇ-
رىدىغان روھىي تېتىكلىكتە. مودا قوغلىشىش ياخشى ئادەت ئەمەس،
چۈنكى سىزنىڭ چىرايىڭىز مودا قوغلىشىش بىلەن ئۆزگىرىپ
قالمايدۇ.

روسو

ئۆزۈمنىڭ ئەڭ گۈزەللەشكەن ۋاقتىمدىكى چىراي - شەك-
لىمنى ياخشى كۆرىدىغان ئادىمىمگە كۆرسەتكۈم كېلىدۇ.

شەنكۇ بەيخۇي

گۈزەل ھۆسن بىلەن جەلپ قىلىش كۈچى جاننى ئالىدىغان
ئىككى نەرسە، ھېلىمۇ ياخشى گۈزەل ئاياللارنىڭ ھەممىسىدىلا
جەلپ قىلىش كۈچى بولسۇنمەيدىكەن، ئادەتتە چىراي - شەكلى ئا-
دەتتىكىچە ئاياللارنىڭمۇ قانداقتۇر ئادەمنى ئۆزىگە تارتىدىغان يې-

قىملىق يېرى بولىدىكەن.

مارك تۋېن

«گۈزەل ھۆسن» نى تەرىپلەپ ئولتۇرۇش ھاجەتسىز. ئۇنىڭ
ئۆزىلا تەبىئىي ھالدا ھەممەيلەننىڭ كۆزىنى قايىل قىلىۋېتەلەيدۇ.
شېكسپىر

ھەرقانچە نامرات ئايال بولسىڭىزمۇ، بىر قۇر ئەل قاتارى كە-
يىمىڭىز، يۈزىڭىزدە گىرىمىڭىز، خۇش پۇراق ئەتىرىڭىز بولمىسا
بولمايدۇ.

شياڭ جىڭيۇ

كۆركەملىك مەدەنىيەتنىڭ بىر خىل ئىپادىسى، ئاياللارنىڭ
ياسىنىشىنى خەقلەر ئەيىبلەپ كەتمىسىمۇ بولىدۇ.
شياڭ جىڭيۇ

خانم - قىزلار مېھرى ئىسسىقلىقنى ئەينەكتىن تاپىدۇ.
ۋ. خازلىن

ناۋادا جىممىكى ئاياللار گۈزەللىك شەرتىگە توشۇپ يارىتىلە-
ۋەرگەن بولسا، بۇ دۇنيادا بەكمۇ ئادەتتىكىچە بولۇپ قالغان بولاتتى.
بېرناردشاۋ

نامرات ئائىلىدە تۆرەلگەن گۈزەل قىزنىڭ گۈزەل ھۆسنلا
ناھايىتى زور تويلۇق مال بولالايدۇ.

ئابدۇلىئوس

قىزلار ئۈچۈن ساھىبجاماللىق ئەرلەردىكى ئەقىل - پاراسەتكە
ئوخشاشلا ئىنتايىن مۇھىم.

چىستېر فېلد

قىزلارنىڭ چىرايلىق بولۇشى تويلۇق مالنىڭ يېرىمىنى تەل
قىلغانغا تەڭ.

دېرىكس

ناۋادا بىرەر قىزغا گۈزەللىكنىڭ قەدەر - قىممىتى يوق،
كىيىم - كېچەكنىڭ جەلپ قىلىش كۈچى يوق دېيىلسە، بۇ نەقەدەر
بىمەنىلىك - ھە. گۈزەللىك قەدەر - قىممەتكە ئىگە.

ش. سىمىت

ئاياللارنىڭ يۈز - كۆزىگە سۈركىۋالغان ئۇپا - ئەڭلىكى،
خۇددى ھۆل - يېغىن مەزگىلىدىكى لاي سۇۋاقتەك تاماقنىڭ ھو-
رىدىن چىققان تەرگە ۋە تاماق چاپىنغان چاغدىكى سىلكىنىشلەرگە
بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ.

جىيەن جۇڭشۇ

ياسىنىپ، تارىنىپ يۈرۈش جانلىق - تېتىك خانىم قىزىغا
ئاز - تولا بولسىمۇ بەخت ئاتا قىلالايدۇ، شۇ قاتاردا باشقىلارنىمۇ
گۈزەللىكتىن بەھرە ئالغۇزۇپ بەختنى ھېس قىلدۇرالايدۇ.
لېق تولىستوي

سىلەر چىرايلىق ياشلارنىڭ ئاجايىپ - غارايىب كىيىملەرنى
كىيىۋېلىپ ئۆز گۈزەللىكىنى سۇندۇرغانلىقىنى كۆرۈپ باققانمۇ؟
ئاددىي، ھەشەمەتسىز كىيىنگەن يېزا ئاياللىرىنىڭ پۇزۇر كىيىن-
گەن ئاياللاردىن قانچىلىك چىرايلىق ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ
باققانمۇ؟

دا. ۋىنجى

خانم - قىزلار زادى ئەرلەرنىڭ كۆڭلىنى ئېلىش ئۈچۈن يا-
سىنىپ تارىنامدۇ ياكى باشقا ئاياللارنىڭ ھەۋىسىنى كەلتۈرۈش
ئۈچۈنمۇ... مەن تونۇيدىغان قىزلارنىڭ كۆپىنچىسى باشقا قىزلار
كۆرۈپ چىدىماي ئۆلۈۋالسۇن دەپلا كىيىم كىيدۇ! مەن ئەلۋەتتە
ئۇنداق ئەمەس — مەن ئۆزۈمنى خۇش قىلىش ئۈچۈنلا كىيىم
كىيمەن.

جورجى فوكسۋورس

ئۆز سالاپىتىگە لايىق كىيىم تاللاپ كىيىش تۇرمۇشتىكى شادلىقىمۇ، باش ئاغرىقىمۇ بار ئىشلارنىڭ بىرى — خىزمەتكە بېرىشقا بىرلەشتۈرۈپ قارىغاندا باش ئاغرىقى شادلىقىدىن كۆپرەك. ئەگەر ناھايىتى مودا، ھېسسىياتنى قوزغايدىغان ياكى بەكمۇ ئالىي سورتلۇق كىيىم كىيىۋالغاندا، خەقلەر سىزنى شاللاق ياكى شۆھەرەتپەرەس دەپ قالىدۇ - دە، بۇنداق ئاياللارنى مۇھىم ئىشلارغا قوشۇشقا بولمايدۇ دەپ بىلىدۇ.

جورجى فوكسۋورس

ئورۇق، ئاۋاق ئادەملەر قارا كىيىم كىيمەسلىكى، سېمىز ئادەملەر ئاق كىيىم كىيمەسلىكى لازىم؛ پۇتى ئۇزۇن قىزلار چوقۇم قارا ئاياغ كىيىشى، پۇتى قىسقا قىزلار ئاق ئاياغ كىيىشى لازىم؛ چاقماق كىيىملەرنى سېمىز ئادەملەر كىيمىسىمۇ بولىدۇ، لېكىن توغرا يوللۇق كىيىمنى كىيگەندىن ياخشىراق.

لۇشۇن

13

بىر ئايال پەرداز بۇيۇملىرىنى ئىشلىتىپ بىر مەھەل ئۆزىنى كۆرسىتىۋېلىشى مۇمكىن، بىراق باشقىلارنىڭ ياخشى كۆرۈشىنى يەنىلا ئۆزىنىڭ ئەخلاقىي پەزىلىتىگە تايىنىپ قولغا كەلتۈرىدۇ... ھەقىقىي گۈزەللىكنىڭ ئۆزىدە نامايان بولۇپ تۇرىدىغان روھىي

رومى

ھەقىقىي گۈزەللەر ئۇيا - ئەڭلىكنى كۆپ سۈرمەيدۇ، قالاي دېگەندەك
مىقان كىيىم كىيمەيدۇ.

لاۋشې

ھەددىدىن ئارتۇق ياسىنىپ، تارىنىش، دەرۋەقە توغرا ئەمەس،
پۈتۈنلەي ياسانماسلىق، تارانماسلىق تۇرمۇشنىڭ خاھىشىغا تەسىر
كۆرسىتىدۇ؛ ئېرىنىڭ كۆڭلىنى ئېلىپ خۇش قىلالايدىغان ئاياللار
قانداق ياسىنىپ تارىنىشنى ئوبدان بىلىدۇ.

ف. باكون

خېلى كۆپ كېلىشكەن خانىم - قىزلار پەرداز بۇيۇملىرىنىڭ
ياردىمىسىز بەدىئىي ۋاسىتىلەر ئارقىلىق پەرداز قىلىشنى ئىكە -
كىنچى ئورۇنغا قويۇپ، ئۆزىنىڭ ئاددىي - ساددا گۈزەللىكىنى
گەۋدىلەندۈرەلەيدۇ.

بالزاك

خانىم - قىزلارنىڭ ھەقىقىي زىبۇ زىننىتى كىيىم - كېچەك
ئەمەس، بەلكى گۈزەل ئەخلاقى.

سوقرات

قىيىن ئىش يوق ئالەمدە، كۆڭۈل قويغان ئادەمگە. گۈزەل.
لىكىنىڭ ئۈچ ئۆلۈشى چىراي، يەتتە ئۆلۈشى پەرداز بولۇپ، پەقەت
پاكىز، رەتلىك، ئوچۇق - يورۇق، بېجىرىم بولۇشلا كۇپايە. بۇ جە.
ھەتلەرگە ئېتىبار بەرمەي، كىر - قات يۇيۇش، تاماق ئېتىش، بالا
بېقىشلارغا بېشىچىلاپ كىرىپ كېتىپ ئۆلەي دەپ قالسىڭىزمۇ،
ئېرىڭىزنىڭ باشقا ئاياللارنى كۆرگەن چاغدىكى قىچقىغا دال بو -
لالمايسىز.

بەي ياك

كەم سۆزلۈك ئاياللارنىڭ بىر خىل زىننىتى، ھالبۇكى ئاد -
دىي - ساددا ياسىنىشىمۇ ئۇلارنىڭ بىر خىل گۈزەللىكى.

دېموكرىت

ئەرلەرنىڭ ئەڭ كۆڭۈل بۆلىدىغىنى، خانىم - قىزلارنىڭ ئا -
يالىق گۈزەللىكى ۋە ئەقىل - پاراسەتلىك بولۇشى.

مۇنەر ناسوف

شۇنى ئەجەبلەنگەن ھالدا بايقىدىمكى، چىرايدىكى بىر جانلىق
ئىپادە ئادەتتىكىچىلا بىر تەلەتنى بىردىنلا يېقىملىق قىلىپ جان -
لاندۇرۇۋېتەلەيدىكەن. شۇنى ئېنىق ھېس قىلىدىمكى، مېجەز - خا -

راكتېردىكى كەسكىن ئوخشىماسلىق ئادەمنىڭ ئوخشاش بولمىغان
سالاپىتىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بېرىدىكەن. ئىندىۋىدۇئاللىق خىل-ئادىتى
خىل بولغىنىدەك گۈزەللىكمۇ كۆپ خىل بولىدۇ.

ليۇ شياۋچىڭ

تەبىئىي گۈزەللىك بىر ئىستاكىن سۈرۈك سۇغا ئوخشىسا،
ياسىنىشتىن كەلگەن گۈزەللىك تەمى ئاغزىڭىزدىن كەتمەيدىغان
بىر ئىستاكىن شەربەتكە ئوخشايدۇ.

ليۇ شياۋچىڭ

سەدەپتەك چىش، گىلاستەك لەۋلەر دەرۋەقە بىر خىل گۈزەل.
لىك، ئەمما ناۋادا مول ۋە پۇختا ئىچكى دۇنيا بولمىسا، بۇنداق گۈ-
زەللىك يەڭگىلتەك كۆرۈنۈپ قالىدۇ. گۈزەللىك پەقەت ئاددىي
ھالىدىكى سىرتقى قىياپەت ئۇقۇمىلا ئەمەس، بەلكى ئۇ چوڭقۇر ۋە
كەڭرى كەتكەن ئىچكى مەنىگە ئىگە.

جاڭ يۈ

ئاياللار ئۆز چىرايىغا قانچىكى ئىشىنىپ كەتسە، ئائىلىسىنى
شۇنچە تېز زاۋال تاپقۇزىدۇ.

يى مىڭ

خانم - قىزلارنىڭ گۈزەللىكى يۈزىدە ئەمەس، بەلكى قىلىد.

قىدا، قىلىق جانلىق، يۈز جانسىز، قىلىقى يېتەرسىز بولسا بول-
مايدۇ. قىلىق پەقەت قەلبىنىڭ ئىپادىلىنىشى؛ گۈزەللىك قەلبتە
بولىدۇ.

لەن يۇتاك

گۈزەللىكنى سۆيۈش ئىنساننىڭ تەبىئىي خۇسۇسىيىتى،
ئىدىيىسى ۋە قەلبىنىڭ گۈزەل بولۇشى ئەلۋەتتە ئىنتايىن مۇھىم.
دەرۋەقە، شەرت - شارائىت يار بەرگەن ئەھۋالدا، چەكتىن ئېشىپ
كەتمەي ئۆزىنىڭ سىرتقى قىياپىتى، كىيىم - كېچەكلىرىگە دىق-
قەت قىلىپ قويۇشمۇ ئىنتايىن مۇھىم.

ليۇ شياۋچىڭ

گۈزەللىك چىراي ئىپادىسى دېمەكتۇر. مەن بىر ئانىنى سۆ-
رەتلىگەندە ئۇ قانچىلىك سەت ئايال بولۇشىدىن قەتئىينەزەر پەقەت
ئۇنىڭ ئەتىۋار ئوغلىغا قاراۋاتقاندىكى ھالىتىنى سۈرەتلىيەلسەملا
ئانىلارنىڭ گۈزەللىكىنى چىڭ تۇتقان بولىمەن.

مىۋىلېر

مىلودىكى مۇھەببەت ئىلاھى شۇنچە ئۇزاق يىللارنى باشتىن
كەچۈرسىمۇ يەنىلا ئەڭ گۈزەل ئايال دېگەن بۇ شانۇ شەۋكەتنى ئۆ-
زىنىڭ گەپ - سۆزىسىز سۈكۈتتە تۇرۇشى ئارقىلىقلا ساقلاپ قال-
ا.

لىغان. ناۋادا ئۇ شۇنداقلا ئېغىز ئاچسا، ئۇنىڭ ئادەمنى مەھلىيا قىلىدىغان بارلىق جايلارى بەربات بولۇپ كەتسە كېرەك.
روزا ليۇكسەمبورگ

سۈكۈت قىلىش — خانىم - قىزلارنىڭ ئەڭ ياخشى زىبۇ - زىننىتى.

يوھان لېر

ئاياللار گۈزەللىكى — ئاياللاردىكى بىر خىل مەنىۋى كۈچ، ئۇ بالىلارنى تەربىيەلەش كۈچى بولۇپلا قالماستىن، بەلكى ئەرلەردىمۇ تەربىيەلەيدىغان كۈچتۇر... ئاياللار گۈزەللىكىنى بەرپا قىلىش ۋە ئۇنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ناھايىتى زور دەرىجىدە خوتۇنلارنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنىڭ تەرەققىي قىلىشى، ئۇلارنىڭ ئائىلىنىڭ كىچىك دائىرىسىدىن قانچىلىك يىراقلاپ كېتەلەيدىغانلىقى تەرىپىدىن بەلگىلىنىدۇ.

سۇخوملىنسكىي

قىزلار گۈزەللىكىنى قانداق يارىتىش ھەققىدە ئويلىنىۋالغان قىزچاق ۋاقىتىنى ئويۇن - تاماشا بىلەن ئۆتكۈزۈۋاتقان قىزچاققا قارىغاندا بەكمۇ گۈزەل ۋە مەنىلىك. ئويۇن - تاماشا — گۈزەللىكنىڭ ئەڭ چوڭ دۈشمىنى.

سۇخوملىنسكىي

قىزلارنىڭ مۇلايىملىقى — نازۇكلۇقى، ئىتائەتمەنلىكى، يا-
ۋاشلىقى، مېھرىبانلىقى، چەكسىز مۇھەببىتى، بېقىندىلىقى ۋە
مۇۋاپىق ھالدىكى ناز - كەرەشمىسىدە ئىپادىلىنىدۇ.

دېننسون

مۇلايىم - نازاكتىلىك، ئېغىر - بېسىق ۋە پەم - پاراسەتلىك
بولۇش خانىم - قىزلارنىڭ ئۆز - ئۆزىنى ھىمايە قىلىشىغا ھەم
باشقىلار بىلەن ئوبدان چىقىشىپ ئۆتۈشىگە، جۈملىدىن بۇنىڭدىن
كېيىن ئېرى بىلەن بىرلىكتە ياشاپ، پەرزەنتلىرىنى قاتارغا
قوشۇشقا پايدىلىق. ئومۇمەن ئېيتقاندا، بۇ پەزىلەتلەر خانىم - قىز -
لارنىڭ روھىي دۇنيا ساپاسىدىكى ئەڭ گۈزەل قىسمى
ھېسابلىنىدۇ.

شياڭ لىن

ئايال ئالىم كىيۈرى خانىم: «ئەگەر غايە يولىدا ئىزدىنىپ يا-
شاپ، ھەققانىي ئەركىنلىك روھى ۋە باتۇرلۇق ئالغا ئىلگىرىلەشتەك
قەيسىرانە ئىرادە بويىچە سەمىمىي - ساداقەتتە، ئۆز - ئۆزىنى
ئالدىماي ئىش ئېلىپ بارغاندىلا، ھەم گۈزەل ھەم ياخشى مەنزىلگە
چوقۇم يېتىپ بارغىلى بولىدۇ» دېگەندى. جۇڭخۇا مىللىتى ئا-
يالىرىنىڭ دۇنيادا ئەڭ گۈزەل ئادەملەردىن بولۇپ چىقىشىغا ئى-
د.

جاڭ جىڭيۈەن

سۈكۈت قىلىش ئاياللارغا سېھرىي كۈچ ئاتا قىلىدۇ.

سوفۇكلىس

ئاياللار قانچىكى چىرايلىق بولسا، شۇنچە ھەسرەت چېكىدۇ. ئۇلار دائىم گۈزەللىكىم بىلەن جاھاننى ئىلگىمگە ئالالايمەن دەپ قارايدۇكى، بۇ گۈزەللىكنىڭ ئىنتايىن شەپقەتسىز ۋە قورقۇنچلۇق نەرسە ئىكەنلىكىنى بىلمەيدۇ. چۈنكى، دۇنيادا مەڭگۈ ئېچىلىپ تۇرىدىغان گۈل بولمىغىنىدەك، ئادەممۇ قېرىيدۇ، گۈزەللىكىمۇ يوقىلىدۇ.

چيۇڭ ياۋ

بىر ئەر كەك بىر قىزنى كۆرۈپ چىرايلىقكەن دېگەن ھېس-سىياتقا كەلسە، شۈبھىسىزكى بۇ قىزدا بىر خىل قىزلار گۈزەللىكى بار بولغان بولىدۇ. ياندىكى بىرەيلەن قىزنىڭ زىنقى چېچەك ئىزىگەن دېگەن ھالەتتىمۇ، بۇ ئەر كەكنىڭ قەلبىدە لاۋۇلداۋاتقان مۇھەببەت يالقۇنىنى ئۆچۈرەلمەيدۇ.

باختىيەن جىڭشىۋ

خانم - قىزلارنىڭ بەدەن گۈزەللىكى ھەيكەللىرىدە ياشاپ

چىققانداك ئۇنداق ئۆزگەرمەس، مۇقىم گۈزەللىك ئەمەس، بەلكى ھاياتىي كۈچى تولۇپ تاشقان خىلمۇخىل ھالەتتىكى گۈزەللىك، خانىم - قىزلارنىڭ بەدەن قىياپىتىدىن ئۇرغۇپ تۇرىدىغان جەسۇرانە ھاياتلىق نۇرىدۇر.

باختىيەن جېڭشىۇ

ئادەم پىگۇرىسىنىڭ گۈزەللىكى دەۋر كەيپىياتى ياكى مودىغا ھەۋەس قىلىشلارنىڭ مەھسۇلى بولمىغانلىقى ئۈچۈن (بولۇشىمۇ مۇمكىن ئەمەس)، خانىم - قىزلار گۈزەللىكى ئەبەدىي بولىدۇ. بۇ خىل گۈزەللىك ئىنسانلارنىڭ ئۆزىنى مەقسەتلىك تۈردە تەدرىجىي تەرەققىي قىلدۇرۇش جەريانىدىكى يول باشلىغۇچى، ئۇلارنىڭ ئۆزىنى ئىلاھ سۈپىتىدە قارايدىغان ئۇلۇغۋار غايىسىگە يول باشلاپ بەرگۈچىدۇر.

دونكان

ئاياللارنىڭ ئەخلاقىي جەھەتتىكى تەربىيىلىنىشى قانچىكى يۇقىرى بولسا، بۇ ئايال گۈزەللىك سىرتقى قىياپەت جەھەتتىكى ئالاھىدىلىكلەرنىڭ مۇكەممەل بولۇشىنىلا ئەمەس، بەلكى مول مەنىۋى بايلىق ۋە كەڭرى قىزىقىش، ئېھتىياج ۋە ھەۋەس تەرىپىدىن بەلگىلىنىدىغانلىقىغا تېخىمۇ بەك ئىشىنىدۇ.

سۇخۇملىنىسكى

خانم - قىزلارنىڭ مۇلايىملىقى بارلىق گۈزەللىكنىڭ

مەنبەسى.

تېڭىن يېيىش

چىرايلىق ئاياللار ھۆسن - جامالدا باشقىلاردىن ئۈستۈن بو-
لۇپلا قالماستىن، بەلكى يەنە ئاق كۆڭۈل بولۇشى لازىم.

گرانۇل

ئاياللارنىڭ سىرتقى جەھەتتىكى گۈزەللىكى پەقەت كۆزگە ئا-
رام بەرسە، ئىچكى دۇنياسىدىكى گۈزەللىكى روھىي دۇنيانى لەرزىگە
سالىدۇ.

ۋولتېر

گۈزەللىكنىڭ ئالاھىدىلىكى ھەرگىز نەپسىنى قوزغىتىش
ياكى ئۇنى يالقۇنچىتىش ئەمەس، بەلكى ئۇنى ساپلاشتۇرۇش، ئالىي-
جانابلاشتۇرۇش...

لى يۇن

گۈزەل خىسلەت سەمىمىيلىكتىن كېلىدۇ، «توقۇپ چىقىد-
رىشلار» گۈزەل ھېس - تۇيغۇلارنى مەڭگۈ بەرپا قىلالمايدۇ.

روللان

گۈزەللىكنىڭ يېقىملىق بولۇش ۋە قەدەر - قىممىتى بو-
لۇشتەك ئىككى خىل تۈرى بار. بىز يېقىملىق بولۇشنى ئاياللارنىڭ
ئالاھىدىلىكى، قەدەر - قىممىتى (ئابروۋى) بولۇشنى ئەرلەرنىڭ ئا-
لاھىدىلىكى دەپ قارىشىمىز لازىم.

ستىپرو

ئاياللارنىڭ گۈزەللىكى ئاساسەن سىلىق تېرىسى، نۇرلۇق
يۈزى، يۇمشاق شۇنداقلا تىك كۆتۈرۈلۈپ تۇرغان كۆكسى، چەبدەس ۋە
كېلىشكەن قامىتى، ئانلىق مەجبۇرىيىتىگە ماس كېلىدىغان
مېھرىبان چېھرىسىدە ئىپادىلىنىدۇ.

ۋاسلىقى

ئاياللارنىڭ سىرتقى قىياپەت گۈزەللىكىنى ۋۇجۇدقا
كەلتۈرىدىغان ھەرخىل ئامىللار ئىچىدە مەنئى گۈزەللىك بىرىد-
چى ئورۇندا تۇرىدۇ.

23

سۇخوملىننىسكى

ئاياللارغا مۇلايىملىق، ئەرلەرگە قەيسەرلىك يارىشىدۇ. لېكىن،
تەبىئىي ھالدا قەيسەرلىك ئاياللاردا، مۇلايىملىق ئەرلەردە بولۇپ

قالسىمۇ، ئۆز گۈزەللىكىنى يوقىتىپ قويمايدۇ.

جۈڭوڭنىڭ

قىزلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك كىشىلەرنىڭ ئىچى بىلەن تېشى ئوخشاشلا گۈزەل بولىدۇ، دەپ قاراپ سىرتقى قىياپىتىگە بەك ئىشىنىپ كېتىدۇ...

بالزاك

ھاكاۋۇرلۇق قىلماي، گۈزەللىككە ئىنتىلسە، بۇنداق گۈزەللىكىنى ياخشى كۆرۈش ئورۇنلۇق بولغان بولىدۇ.

دېموكرىت

بىر ئايال پەقەت بىر خىل ئۇسۇل بىلەنلا گۈزەل بولالايدۇ، ئەمما ئۇ تۈمەنلىگەن ئۇسۇل بىلەن ئۆزىنى ئوماق، يېقىملىق قىلالايدۇ.

مۇنتىسكىيۇ

خانىم - قىزلارنىڭ ئەڭ زور تەسىرى ۋە جەلپ قىلىش كۈچى، پەلسەپىچىلەرنىڭ سۆزى بويىچە ئېيتقاندا، يېقىن يولاتماسلىق تەسىرى، مەلۇم ئارىلىق ساقلاش ھەرىكىتى بولۇپ، ئۇ ئەزەلدىن تۈپ - ئاساس ۋە ئەڭ مۇھىملىققا تەۋە بولغان ئارىلىقتۇر!

نېس

بىر ئايالنىڭ نازاكەتلىك بولۇشى ئۇنىڭ مەجەز - خاراكىتى - رىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ بۇ ئىككىسى ئۆزئارا شۇ قەدەر ماسلاشسا بو - لۇپمۇ بۇنداق نازاكەتلىك سۈنئىي، ياسالمىلىق بىلەن ئەمەس، تە - بىئىي ھالدا ئۇنى ئۆزىدە ئىپادىلىيەلسە، ئۇنداقتا بۇ نۇقسانسىز مۇكەممەل نازاكەتلىكنىڭ نەتىجىسىدۇر.

ستېندال

خانم - قىزلارنىڭ ياشلىق باھارىنى ئۇپا - ئەڭلىككە تايىد - نىپ ساقلاپ قېلىشى ئىنتايىن تەس. مۇھىمى ئەقىل - پاراسەت، زېھنىي كۈچ، مول ئىچكى دۇنيا ۋە ھاياتقا بولغان ئىشەنچكە تايىد - نىش كېرەك.

كېيەن

خانم - قىزلار پۈتۈنلەي ئۆز گۈزەللىكى بىلەنلا ئەمەس، بەل - كى سالماپتى، قەددى - قامىتى، گەپ - سۆزلىرى، يۈرۈش - تۈرۈشى ھەمدە نەزەر دائىرىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان چىرايلىقلىقىغا تايىد - نىپمۇ كىشىلەرنى جەلپ قىلالايدۇ.

بەي ياك

دۇنيادا سەت ئايال يوق. مەسىلە بۇ ئاياللارنىڭ ئۆزىنى قانداق

قىلغاندا ئەڭ چىرايلىق قىلىشنى زادى بىلمەسلىكىدە.

قىزىق

گۈزەللىك ئاياللارنى مۇقەررەر ھالدا جازىبىدارلىققا ئىگە قىلىۋەرمەيدۇ، لېكىن جازىبىدارلىق ھەرقانداق ئايالنى گۈزەل قىلىپ كۆرسىتەلەيدۇ... ناۋادا سىلەر جازىبىدارلىققا ئىگە ئىكەنلىكىڭلارنى ھېس قىلساڭلار، بۇ جازىبىدارلىق دەل سىلەرگە لازىم بولغان گۈزەللىكتۇر.

رۇسسېل

جازىبىدارلىق گۈزەللىكنىڭ «كۆرۈنمەس» تەركىبىي قىسمى. ئازراقمۇ جازىبىدارلىقى يوق ئادەم ھەرگىز گۈزەل بولالمايدۇ. شۇنداقلا قىلچىمۇ جازىبىدارلىقى يوق ئايال ھەرقانچە چىرايلىق بولسىمۇ، ھەرگىز باشقىلارنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى تارتالمايدۇ، چىرايلىق ھۆسن - جامالى ئۇنىڭغا ھېچقانچە ياخشىلىق ئېلىپ كەلمەيدۇ.

سوفىيە روللان

جازىبىدارلىق خانىم - قىزلارنىڭ بەدىنىدە ئېچىلغان گۈل. ئۇ سىزدە كەم بولسا، باشقا نەرسىنىڭ بولۇشى ھاجەتسىز؛ ئۇ سىزدە كەمچىل بولسا، نەرسىلىرىڭىز ھەرقانچە كۆپ بولسىمۇ،

يوقسۇلدەك بولۇپ قالسىز.

بارى

جاذىبىدارلىق — ئادەتتىكىچىلا بىر ئايالنى باشقىلاردىن ئۆزگىچە ئادەمنى مەھلىيا قىلىدىغان ئايالغا ئايلاندۇرالايدۇ. جازىبىدارلىق تېنىڭىزدىكى نۇرغۇن قۇسۇرلارنى يوقىتىۋېتەلەيدۇ. سۈپىيە روللان

ئاياللار گۈزەللىكى دېگەن نېمە؟ ئۇ بەئەينى قۇياش كائىناتىنى يورۇتقاندەك قەلبىلەر نازاكتىنى ئويغىتىدىغان تەبىئىي خۇسۇسىيەت، بىر ئىلاھىي كۈي؛ قەددى - قامەتنىڭ جاذىبىدارلىقى دەل مەنىۋىيەت ئارقىلىق پارلاق نۇر چېچىپ تۇرىدۇ.

ئى. يۈۋىڭ

ئەرلەر ياكى ئاياللاردا ئۆز ئىپادىسىنى تاپقان ئالاھىدە گۈزەللىك ئەدەپ - ئەخلاقنىڭ سېھرىي كۈچىدىن ئايرىلغان ئەمەس.

ئېمېرسون

27

ئاياللاردىكى جاذىبىدارلىقنىڭ ھەممىسىلا ھايات ئۇلارغا ئاتا قىلغان ئەمەس، بەلكى ئۇ ئاياللاردا ھاياتقا تەقدىم ئەتكەن ئەڭ گۈزەل نەرسە. جاذىبىدار ئاياللارنىڭ جەمئىيەتتىن ئالىدىغىنى ئىنتايىن

ئاز. ئەمما، قوشىدىغان تۆھپىسى ئىنتايىن كۆپ

مۇنەر ناسوف

ئاياللارنىڭ جازىبىدارلىقى قەيەردە؟ گۈزەل ھۆسنىدىمۇ؟ ئەگەر
قىل - پاراستىدىمۇ؟ گەپ - سۆزلىرىدىمۇ؟ كۈلكە - چاقچاقلاردىمۇ؟
شۇنداق، مۇشۇلارنىڭ ئىچىدە، شۇنداقلا باشقا جەھەتلەردە.
مۇنەر ناسوف

چىرايلىقلىقىڭىزغا تايىنىپ ھەممىگە ئىگە بولالمىسىز،
لېكىن چىرايلىقلىقىڭىزغا جازىبىدارلىقىڭىز قوشۇلسا، قارشى
تۇرغىلى بولمايدىغان جەلپ قىلىش كۈچىگە ئىگە بولىسىز.
سوفىيە روللان

جازىبىدارلىق بىر خىل شەخسىي ساپا. جازىبىدار بولاي دې-
سىڭىز، ئۆزىڭىزگە خاس قىممەتلىك بىر يېرىڭىز بولۇشقا ئالا-
ھىدە دىققەت قىلىڭ ھەمدە ئىنتايىن سەمىمىي تۈردە ئۆزىڭىزنى
كۆرسىتىپ، باشقىلار ئالدىدا نامايان قىلىڭ.
سوفىيە روللان

جەلپ قىلىش كۈچىگە ئىگە ئاياللار ئۆز يېنىدىكى ھەممەي-
لەننى شادلىق ئىلىكىگە چۆمدۈرەلەيدىغانلىقى ئۈچۈن، ھېچكىم-

نىڭمۇ ئۇنىڭ يېنىدىن كەتكۈسى كەلمەيدۇ.

سوفىيە روللان

خانم - قىزلاردىكى ئۆزگىچە جاسارەت ۋە نازاكەتلىكنى مول بىلىم ۋە پىشپ يېتىلگەن خاراكتېر ئاتا قىلغان.

دېككىنسى

ھېچقانداق خۇش پۇرىقى يوق ئاياللار ئەڭ خۇش بۇي ئاياللاردۇر.

پروتوس

خانم - قىزلار ئاددىي - ساددا، يارشىملىق ۋە پاكىز - رەت-لىك كىيىنسە كۇپايە، پەزىلىتى ياخشى بولسىلا، ياسىنىش نەھاجەت.

لۇجىشى

«جەزىبە قىلغۇچى كۈچ» — مۇنداقچە ئېيتقاندا زورلۇق

29

كۈچى ئىشلەتمەي مەقسەتكە يەتكىلى بولىدىغان كۈچ — خانم - قىزلاردا كەم بولسا بولمايدىغان نەرسە. كۈچ - قۇدرەت — ئەرلەر-نىڭ جەزىبە قىلغۇچى كۈچى بولغىنىدەك، جەزىبە قىلغۇچى كۈچمۇ ئاياللارنىڭ كۈچ - قۇدرىتى.

ئېرس

خانم - قىزلارنىڭ گۈزەل ھۆسنى ئۆزىنى چوڭ تۇتۇشنىڭ
دەسمايىسى بولالايدۇ، ئەمما مۇھەببەت شادلىقىغا ھەرگىز كىيىلە
لمىك قىلالمايدۇ.

ماخامان

چىرايلىق ھەم ئىپپەتلىك دىيانەتلىك ئايال تەڭرىنىڭ مۇ-
كەممەل، نادىر ياراتمىشى، پەرىشتىلەرنىڭ ھەقىقىي شان - شەرىپى،
يەر شارىنىڭ ئاز ئۇچرايدىغان كارامىتى، دۇنيانىڭ بىردىنبىر مۇ-
جىزىسى.

فلىپ

خانم - قىزلارنىڭ زىيالىقى كىشىنى دىلخەستلىكتىن
خالاس قىلىدۇ. ئۇلارنىڭ چىرايىدىن ھامان كىشىنى مەھلىيا قىل-
مىدىغان جازىبىدارلىق ۋە ئىشەنچ يېغىپ تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ شادلىقى
ئەرلەرنىڭ شادلىقىغا شادلىق قوشىدۇ. ئۇلارنىڭ چېھرىسىدىكى
كۈلكە ئەرلەرنىڭ تۈرۈلگەن قوشۇمىلىرىنى ئاچىدۇ.

بىناندىن. د. ساينت پېپر

نەپەت ھامان گۈزەل سۇمبات بىلەن بىللە ياشايدۇ. شۇڭا،
گۈزەل سۇمباتنى بەكمۇ يۈزەكى ھالدا قوغلاشمىغان ياخشى.

د. ۋارت

ساھىبجامال ئايال كۆزگە ئارام بېغشلايدۇ، دىيانەتلىك ئايال
كوڭۇلگە دەرمان بېرىدۇ.

ناپولېئون

قەلبى گۈزەللەرنى فىگۇرىسى گۈزەللەرگە قارىغاندا تېخىمۇ
قەدىرلەشنى ئۆگىنىۋېلىش لازىم، ناۋادا فىگۇرىسى ئانچە گۈزەل
بولمىسىمۇ، قەلبى گۈزەل بولغان بىرەرەرسىنى يولۇقتۇرۇپ قال-
سىڭىز، ئۇنىڭغا كوڭۇل بېرىشىڭىز كېرەك.

ئەپلاتون

بىر ئايالنىڭ چىرايى سولشىپ قالسىمۇ يەنىلا خېلى ئۆيدان
تۇرۇۋاتقان چېغىدا، ئۇنىڭغا ھال كىرىپ قالسا ھەزىلكەشتەك بولۇپ
قالىدۇ ياكى بەختسىزلىككە ئۇچرايدۇ.

سانفىر

چىرايلىق ئاياللار سەت ئاياللاردەك ئۇنچىۋالا خەتەرلىك ئەمەس،
چۈنكى چىرايلىق ئاياللار خەقنىڭ قىزغىنلىق كۆرسىتىشىگە ئا-
دەتلىنىپ قالغان. ھالبۇكى سەت ئاياللار ھەر بىر ئەرگە كەك قىز-
غىنلىق كۆرسەتكەندىلا، بىر توپ ئەگەشكۈچىلەرگە ئىگە بولالايدۇ.

ھېينىي

سىز ئالدى بىلەن ھەم شائىر، ھەم بىر كۆپلەپ شېئىر ئانا
دىن بىر ئايالىسىز. شۇنداق، سىزنىڭ ۋۇجۇدىڭىزدا گۈزەل ھۆسەن
نىڭىزدىنمۇ قىممەتلىك بىر نەرسە بار. سىز بەدىئىيلىكنىڭ غايە
يىۋى گۈزىلى، سىز كىشىنى ھاڭ - تاڭ قالدۇرىدىغان گۈزەللىرىز.
بالزاك

ئەرلەر ئاياللارنىڭ سەنئەتكار بولۇشىنى ئەمەس، بەلكى بىر
سەنئەت بۇيۇمى بولۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ. بۇ ئايالنىڭ شېئىر يېزىش -
يازما ماسلىقى ھېچگەپ ئەمەس، ئۇنىڭ ئۆزى پەقەت كائىنات
ياراتقان ھېسسىياتقا باي بىر شېئىر بولسلا كۇپايە.
جۇگوپىڭ

بۇ ئايال ھامان ئۆزىنىڭ ئالدىغا يېڭى تاماشىبىنلارنى قويا -
لىغاچقا، دائىم يېڭى - يېڭى روللارنى ئېلىپ چىقىدۇ. ھاياتلىق —
ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەڭ گۈزەل توقۇلما، ماماتلىق — يېڭى ھاياتلىق
بەزىپا قىلىدىغان بەدىئىي ۋاسىتە.

گېوتى

ئاياللار، گۈزەللىك ۋە سەنئەت — بۇ ئۇقۇملار ئوتتۇرىسىدىكى
مۇناسىۋەت تارىختىن بۇيان ئىنسانلار ئىدەپ - ئەخلاقىنى ئالغا سۈر -

رىدىغان مۇھىم ئامىللارنىڭ بىرى بولۇپ كەلمەكتە.

سۇخوملىنسكى

كەسپتىكى خانىم - قىزلار ئوزۇق - تۈلۈكتىن مول ئوزۇق -
لۇق ئېلىش بىلەن بىللە ئۆزىنىڭ كۆڭۈلدىكىدەك بەدەن ئېغىر -
لىقىنى ۋە چىرايلىق فىگۇرىسىنى ساقلاپ قېلىشنىمۇ ئويلىشىشى
كېرەك.

كونىستانىن شىنپىدېر

كەسپتىكى خانىم - قىزلار قانداقلىكى خىزمەتنى قىلىم -
سۇن ھامان ئۆزىنىڭ چىرايى - شەكلىگە ئىنتايىن ئەھمىيەت بې -
رىشى لازىم. چىرايلىق، يېقىملىق بولۇشتا ئۆزىگە نىسبەتەن ئ -
شەنچ بولۇشى ھەممىدىن مۇھىم.

كونىستانىن شىنپىدېر

سىز گۈزەللىككە ئىنتىلىپ چىرايلىق، كېلىشكەن كە -
سپتىكى ئايال بولۇپ چىقىش ئىرادىسىگە كەلگەن ۋاقىتىڭىزدا،
شۆھرەتپەرەس ۋە ھەشەمەتخور بولماڭ، بەلكى ھاياتنى قىزغىن
سۆيىدىغانلىقىڭىزنى ۋە مەسئۇلىيەتچانلىقىڭىزنى ئەمەلىيەتتە
كۆرسىتىڭ.

كونىستانىن شىنپىدېر

ياش قىزلارنىڭ گۈزەللىكىنى سۆيۈشى بىر خىل ئالسىجانب،
ساغلام مەنىۋى ھۇزۇر بولۇشى لازىم، ھەرقانداق گۈزەل سىرتقى
قىياپەت ۋە ئېشىپ - تېشىپ تۇرغان مال - دۇنيا ھەرگىز گۈزەل
لىكىنىڭ باھاسى بولالمايدۇ. چۈنكى، بىزگە زۆرۈر بولغان گۈزەللىك
جاپالىق ئەمگەك ۋە ئىجادكارلىق ئارقىلىق قولغا كېلىشى كېرەك.
چاڭ چىڭيۈن

بىر ئادەمنىڭ دۇنياغا تۆرەلگەن ۋاقتىدىكى ئالاھىدىلىكى نەق
ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ گۈزەللىك تەرىپى بولىدۇ، بىز ئۆزىمىزنىڭ قانداق
داقتۇر بىر ئاتاقلىق گۈزەللەرگە ئوخشاش بولۇشىمىزنى ئۈمىد قىلىمىز.
ماي، دەل ئۆزىمىزگە ئوخشاش بولۇشىمىزنى ئۈمىد قىلىشىمىز لازىم.
روللان

قىزلارنىڭ ئىچكى دۇنياسى ۋە سىرتقى قىياپىتى تەڭ گۈزەل
بولۇشى لازىم. چۈنكى، ياشنىڭ چوڭىيىشىغا ئەگىشىپ سىرتقى
قىياپىتىدىكى گۈزەللىك تۈگەيدۇ، پەقەت ئىچكى دۇنياسىدىكى
گۈزەللىكلا ھاياتىنىڭ ئاخىرىغىچە ئەبەدىي ساقلىنىدۇ.

مۇجۇ

ھەرقانداق بىر خانىم - قىز سىرتقى قىياپىتىنىڭ چەكلى.

مىسىگە قايتا ئۇچرىمايدىغان بولغاندا، ئۆزىگە تېخىمۇ ئىشەنگەن ۋە تېخىمۇ جازىبىدار بولغان بولىدۇ.

شېرلى كونران

كەسپتىكى ئاياللارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، چاچ پاسونى پۈتۈن بەدەن گۈزەللىكى بىلەن ئىنتايىن زىچ مۇناسىۋەتلىك.

كونستانتىن شىنيېدېر

ئەگەر ئادەمنىڭ چېچىنى بىر گۈللۈك دېسەك، تۆت پەسىل - نىڭ ھەممىسىدە خىلمۇخىل گۈللەرنى قالايمىقان تېرىۋەرسەك قانداق مەنزىرە كېلىپ چىقار؟

سەنماۋ

ھۆسن بىلەن خىسلەت بىر - بىرىگە چىڭ باغلانغان، گۈزەل ھۆسنىگە ياخشى خىسلەت قوشۇلغاندىلا، خانىم - قىزلارنىڭ ئۆزىگە خاس سېھرىي كۈچى ئۇرغۇپ چىقىدۇ.

لىن يۈنچىڭ

گۈزەللىك ئادەمنىڭ ئۈستۈنلۈكى، بىر ئايال ناۋادا ئۆز گۈ - زەللىكىدىن پايدىلىنىشقا ماھىر بولسا، ئۇنىڭ كەچۈرمىشلىرى ئادەتتىكى ئادەملەرگە قارىغاندا تېخىمۇ مول، تېخىمۇ كەڭرى ۋە

تېخىمۇ رەڭدار بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ جەمئىيەت ئۈچۈن تېخىمۇ
پايدىلىق ئىشلارنى قىلالشى مۇمكىن. ئەلۋەتتە، بۇ يەردە دىۋانچان
گۈزەللىك بەدەن گۈزەللىكى بىلەن خىسەلت - پەزىلەت گۈزەللىكى
كىنىڭ بىرلىكى، ۋەھالەنكى ئەڭ مۇھىمى يەنىلا خىسەلت - پەزىلەت
لەت گۈزەللىكىدۇر.

لەن يۇنچىڭ

ئېرىڭىز ئانچە ئۇزۇنغا قالمايلا، چىرايلىق - سەت دېگەنلەرگە
ئانچە پەرۋا قىلمايدىغان بولۇپ قالىدۇ، چۈنكى چىرايلىقلار ھامان
ئۇزارچىلىك تېپىپ بېرىدۇ، سەتلەر بولسا ئەكسىچە ياخشىلىقلارنى
ئېلىپ كېلىدۇ.

روسو

پەرداز — چىرايىڭىزنى تۈزىگەن بىلەن پەزىلىتىڭىزنى
تۈزىيەلمەيدۇ.

سەنماۋ

خانىم - قىزلار گۈزەللىكى — ئاياللارنىڭ بىر خىل مەنىۋى
كۈچ - قۇدرىتى، ئۇ پەرزەنتلەرنى تەربىيەلەش كۈچى بولۇپلا قالماستىن،
بەلكى يەنە ئېرىنىمۇ تەربىيەلەيدىغان كۈچتۇر.

سۇخوملىنسكىي

گۈزەللىك — سېزىم ياكى كۆز بىلەن بايقىغىلى بولمايدىغان
يوشۇرۇن ئېقىن، كۆرگۈچى بىلەن كۆرۈنگۈچىنىڭ جىسمىدا دول-
قۇنلىنىپ تۇرىدىغان دولقۇن چېچەكلىرى.
جېران: «سۇنغان قانات» تىن

ھەقىقىي گۈزەللىك يۈرەكنىڭ ئەڭ مۇقەددەس جايىدىن ئۇر-
غۇپ، خۇددى مېۋىلەرنىڭ ھاياتىي كۈچى شاخلىرىدىكى چېچەك-
لەرگە رەڭ بېرىپ، ئۇلارنى ئېچىلدۇرغانغا ئوخشاش، ئادەمنىڭ
سىرتقى قىياپىتىنى نۇرلاندۇرىدۇ.
جېران: «سۇنغان قانات» تىن

ھەقىقىي گۈزەللىك قىز بىلەن يىگىتتە دەقىقە ئىچىدە
چۈشىنىش ھاسىل قىلىپ، يەنە دەقىقە ئىچىدە ئۇلاردا ھەممىدىن
ئۈستۈن تۇرىدىغان بىرخىل ھېسسىيات پەيدا قىلىدۇ. روھىي
جەھەتتىكى بۇنداق ئۆزگىرىشنى بىز مۇھەببەت دەپ ئاتايمىز.

جېران: «سۇنغان قانات» تىن

بىزنىڭ كۆز ئالدىمىزدىكى شەيئىلەر ھېسسىياتىمىزدىكى
ئۆزگىرىشلەرگە ئەگىشىپ ئۆزگىرىدۇ. شۇڭا، يۈرىكىمىزدە سىر-
لىق گۈزەللىك تۇيغۇلىرى ئويغانغان چاغلاردا، بىز بارلىق نەرسى-

لەرنى شۇ ھېسسىياتىمىز بىلەن تەسەۋۋۇر قىلىمىز.

جېبران: «سۇنغان قانات» نىڭ

گۈزەللىك ئالەمدە گۈزەل شەيئەلەر پەيدا بولۇشتىن بۇرۇن
قانات قېقىشقا باشلىغان.

جېبران: «دانىشمەن بېقى» دىن

تۇرمۇشنى نامايان قىلىدىغان ياكى بىزگە تۇرمۇشنى ئەسلىدە
تىنىدىغان ھەرقانداق نەرسە گۈزەل نەرسىدۇر.

چېرىنشېۋسكىي

ئادەمنىڭ تۇغما تەبىئىيەتتىن ئېيتقاندا، ھەممەيلىن سەنئەت-
كاردۇر. ئادەم، مەيلى قەيەردە بولمىسۇن، «گۈزەللىك» نى ئۆز تۈر-
مۇشىغا ئېلىپ كىرىشنى ئارزۇ قىلىدۇ.

گوركىي

رەسىم، نەقىش، مۇزىكا، شېئىر ۋە ھەرخىل تەبىئىي گۈزەل-
لىكلەردىن پەيدا بولغان ھېسسىيات بولمىسا، تۇرمۇش لەززىتىنىڭ
يېرىمى قولدىن كەتكەن بولىدۇ.

سېپىئېر

گۈزەل نەرسە تۇرمۇشتۇر.

چېرىنشېۋسكىي

گۈزەللىك ئەسلىدە بىر خىل تەبىئىي ھادىسە، ئۇنىڭ ئۆزى
كۆزگە كۆرۈنمەيدۇ، ئەمما ئۇ ئىجادىي روھنىڭ خىلمۇخىل ئىپادى-
لىرىدە ئەكس ئەتكەندىلا ئاندىن ئۇنى كۆرگىلى بولىدۇ، ئۇ تەبىئەتكە
ئوخشاش مول ۋە رەڭگارەڭ بولىدۇ.

گىوتى

كىشى قەلبىگە ھەممىدىن بىۋاسىتە تەسىر قىلىدىغان نەرسە
يەنىلا گۈزەللىكتۇر. گۈزەللىك تەسەۋۋۇرغا دەرھال بىر خىل ئىچ-
كى خۇشاللىق ۋە مەمنۇنىيەت سىڭدۈرىدۇ.

ئېدسون

گۈزەللىكنى گۈزەل شەيئىلەردىن تېپىپ چىقىش گۈزەل-
لىكنى كۆزىتىش تەربىيىسىنىڭ ۋەزىپىسىدۇر.

شىللىر

ئەڭ چىرايلىق مايىمۇ ئادەمنىڭ ئالدىدا يەنىلا سەتتۇر.

گۈزەللىكنى كۆزىتىشنىڭ لەززىتى ئومۇمەن نۇرغۇن
ئىللەتلەر ئىچىدىن گۈزەللىكنى تېپىپ چىقالايدىغان ۋە نۇرغۇن
گۈزەللىكلەر ئىچىدىن بىرەر ئىللەتنى تېپىپ چىقالايدىغان

ۋەلىيىدى

ھېسسىي ئادەمنى ئەقلىي ئادەمگە ئايلاندۇرۇشنىڭ بىر دىنىيىتى
ئۇسۇلى ئۇنى ئالدى بىلەن گۈزەللىكنى كۆزىتىلەيدىغان ئادەم قىل-
لىپ يېتىشتۈرۈشتىن ئىبارەت.

شەللىپ

كۆز قۇياشتەك نۇرلۇق بولمىسا، قۇياشنى كۆرەلمەيدۇ؛ قەلب-
مۇ شۇنداق، قەلب گۈزەل بولمىسا گۈزەللىكنى كۆرەلمەيدۇ.
پروتىن

ئۇستاز دېگەن شۇنداق كىشىلەركى، ئۇلار باشقىلار كۆرۈپ
بولغان نەرسىلەرنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرىدۇ، باشقىلار دائىم كۆرۈپ
تۇرىدىغان نەرسىلەردىن گۈزەللىكنى بايقىيالايدۇ.

رودىن

گۈزەللىك ھەممە يەردە بولىدۇ. كۆزىمىزگە گۈزەللىك كەم-
لىك قىلىۋاتقىنى يوق، بەلكى بايقاش كەملىك قىلىۋاتىدۇ.

رودىن

جانلىق رېئاللىقتا گۈزەل شەيئەلەر ناھايىتى كۆپ، ياكى
تېخىمۇ توغرىراق ئېيتقاندا، بارلىق گۈزەل شەيئەلەر جانلىق

رېئاللىقتا بولىدۇ.

بېلنسىكى

گۈزەللىك بىلەن چىنلىق ئەمەلىيەتتە بىر يەنى گۈزەللىك
چىن بولۇشى شەرت.

گېگېل

ئاليجانابلىق بىلەن پەسكەشلىك يەنى ئاق كۆڭۈللۈك بىلەن
رەزىللىك، ھەق بىلەن ناھەق، گۈزەللىك بىلەن خۇنۇكلۇك، ياخ-
شىلىق بىلەن يامانلىق، ھەقىقەت بىلەن سەپسەتە بىر - بىرىگە
مەڭگۈ قارىمۇقارشى تۇرىدۇ. نەتىجىدە ئالدىنقىلىرى ھامان ھەل
قىلغۇچ غەلبە قىلىدۇ.

گومورو

گۈزەللىك بىر خىل ياخشىلىقتۇر، ئۇ ياخشى بولغانلىقى
ئۈچۈنلا كىشىنى خۇشال قىلىدۇ.

ئارىستوتېل

ھەقىقىي ياخشىلىققا ھەممە كىشىنىڭ قەلبى تەلپۈنىدۇ،
ھەرقانداق ئادەم ئۇنى ئۆزىنىڭ بارلىق ھەرىكىتىگە نىشان قىلىدۇ.
پلاتون

چىنلىق گۈزەللىكتۇر، ئۇنىڭ دۈشمىنى خۇنۇكلۇكتۇر.

پروتىن

گۈزەللىك بىلەن ياخشىلىق بىر - بىرىدىن ئايرىلالمايدۇ،
چۈنكى ئۇلارنىڭ ئىككىلىسى ئۆزىگە شەكىلنى ئاساس قىلىدۇ،
شۇڭا كىشىلەر ياخشى نەرسىلەرنى گۈزەل دەپ مەدھىيلەيدۇ.

توماس ئاكوينا

چىنلىقلا گۈزەل بولىدۇ، چىنلىقلا كىشىنىڭ زوقىنى كەل-
تۈرىدۇ... ساختىپەزلىك مەڭگۈ تېتىقسىزدۇر، ئۇ ئادەمنى بىزار
قىلىدۇ.

بۇالو

گۈزەللىكنىڭ ئالاھىدىلىكى ئادەمنىڭ ھەۋىسىنى قوزغاش
ياكى ئادەمدە ھەۋەس ئوتىنى ياندۇرۇش ئەمەس، بەلكى ئۇنى پاكلاش-
تۈرۈش، ئالىيجانابلاشتۇرۇشتۇر... ئەگەر گۈزەللىك ئىلاھى ۋە-
ناسنىڭ ياكى ئىلاھىيە مۇسنىڭ ھەيكىلىنى كۆرۈپ جىنسىي
ھەۋىسىڭ قوزغالسا، سەن گۈزەللىكتىن ھۇزۇرلىنىشقا يارىمىغان
بولسىەن.

كۇسەن

بىز ئەقىلگە مۇۋاپىق نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى گۈزەل دې-
يەلمەيمىز، لېكىن گۈزەل نەرسىلەر ھەقىقەتەن ئەقىلگە مۇۋاپىق

كېلىدۇ، ھېچ بولمىغاندا ئەقىلگە مۇۋاپىق بولۇشى لازىم.

گېوتى

كېرەكلىك دېگەن كېرەكلىك، گۈزەل دېگەن گۈزەل. ھەم
كېرەكلىك، ھەم گۈزەل بولسلا، ئاندىن ئالىيچاناب بولىدۇ.

ھىۋگو

چىنلىققا قىزغىن مۇھەببەت باغلاڭ، چۈنكى سىز ئۇنى پەرق
ئېتەلسىڭىزلا، ئۇنىڭدىن چوڭقۇر تەسىرلەنسىڭىزلا ئۇ گۈزەلدۇر.
ئىنگرىس

چىنلىقتىن مەھرۇم قالسىڭىز، گۈزەللىكتىنمۇ مەھرۇم
قالغان بولىسىز.

بېلىنسىكى

يولۇمنى يورۇتۇپ تۇرغان ھەمدە تۇرمۇش غايىسىگە خۇشاللىق
بىلەن توغرا قارىشىمغا ئۈزلۈكسىز يېڭى غەيرەت بېرىپ تۇرغان
نەرسە ياخشىلىق، گۈزەللىك ۋە چىنلىقتۇر.

43

ئېنىشېين

گۈزەل نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى مۇۋاپىق ۋە ئۆلچەملىك
بولىدۇ، مۇۋاپىق ۋە ئۆلچەملىك نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى چىن
بولىدۇ، ھەم گۈزەل ھەم چىن نەرسىلەر ئۆز نۆۋىتىدە كۆڭۈللۈك

ۋە يېقىملىق بولىدۇ.

شەخس بولسا

ھاياتنى ئۇزارتىدىغان، شۇنداقلا مەنئى ۋە جىسمانىي جەھەتتە
لەردىن كۈچەيتىدىغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى ياخشى نەرسىلەر.
دۇر؛ ھاياتنى قىسقارتىدىغان، شۇنداقلا ئۇنىڭغا زەرەر يەتكۈزىدىغان
ۋە ئازاب سالىدىغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى يامان نەرسىلەردۇر.
چىك لوندون

چىنلىق، ياخشىلىق، گۈزەللىك بىر تۇغقان پەزىلەتلەردۇر.
ئالدىنقىسى ئىككى خىل پەزىلەتكە ئاسان ئېرىشكىلى بولمايدىغان
يەنە بەزى ياخشى پەزىلەتلەر قوشۇلسا چىنلىقمۇ، ياخشىلىقمۇ گۈ-
زەللىشىپ كېتىدۇ.

دېدېرو

ئادەم شۇنىڭ ئۈچۈن خۇشاللىق ھېس قىلىدۇكى، ئۇ
ئۆزى كۆرگەن ياكى قىياس قىلغان شەيئىلەردىن ئەگەر بۇ شەيئە-
لەر سەت، غەلىتە بولغان بولسا، ئادەمنى زادىلا قانائەتلىندۈرەلمىگەن
بولاتتى.

سىرۋانتېس

ئادەمنىڭ ھەممە نېمىسى — چىرايى، كىيىنىشى، قەلبى،

ئىدىيىسى گۈزەل بولۇشى لازىم.

چېخوف

ئادەمنىڭ گۈزەل، سۆيۈملۈك بولۇشى ئۇنىڭ چىرايىغا ئەمەس،
ئالدى بىلەن مەنئۇ قىياپىتىگە باغلىق. ئالىي پەزىلەتلىك ئادەم
مەڭگۈ ياش ۋە گۈزەل تۇرىدۇ.

فېڭ شۆفېڭ

جىسمانىي گۈزەللىك ئەقىل - پاراسەت بىلەن بىرلەشمىسە،
ھايۋانغا خاس نەرسە بولۇپ قالىدۇ.

دېھوكرت

ھەيكەل ئوبدان كىيىندۈرۈلۈپ ياساپ قويۇلسا، ناھايىتى چى-
رايلىق بولۇپ كېتىدۇ، بىراق، ئىست! ئۇنىڭدا قەلب يوق - تە!
دېھوكرت

...گۈزەللىك جەھەتتە، چىرايىنىڭ گۈزەللىكى رەڭنىڭ گۈ-

زەللىكىنى بېسىپ چۈشىدۇ؛ نازاكەتلىك ھەرىكەتنىڭ گۈزەللىكى
چىرايىنىڭ گۈزەللىكىنىمۇ بېسىپ چۈشىدۇ.

بېكون

گۈزەل ئەخلاق گۆھەرگە ئوخشايدۇ، گۆھەر ئاددىي نەرسىلەر -
نىڭ يېنىدا تېخىمۇ كۆركەم كۆرۈنىدۇ. خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش،

ئۆزى پار - پۇر ياسانسىمۇ چوڭ سۈپەت يۈرىدىغان گۈزەل ئەخلاقلىق
ئادەمگە كىشىنىڭ ھۆرمەت قىلغۇسى كېلىدۇ.

بەزى ياشانغان كىشىلەر ناھايىتى يېقىملىق كۆرۈنىدۇ، چۈن-
كى ئۇلارنىڭ ئىستىلى ئېسىل ۋە گۈزەل... ۋەھالەنكى، بەزى ياش-
لاردا گۈزەل جامال بولسىمۇ، ئېسىل ۋە گۈزەل ئەخلاق كەم بول-
غاچقا، ئۇلار مەدھىيىلەشكە ئەرزىمەيدۇ.

بېكون

بوينىڭ ئېگىزلىكى مەرتىۋىنىڭ يۇقىرىلىقىغا ئوخشاش
ياخشى ئىش؛ لېكىن شۇ كىشىنىڭ روھىي دۇنياسى رەزىل بولسا،
بوينىڭ ھېچقانداق كېرىكى يوق.

كربلوف

ئىدىيىنىڭ مۇكەممەل بولۇشى گەپ - سۆزنىڭ چىرايلىق
بولۇشىغا باغلىق ئەمەس، ئۇ پەرداز بىلەن ئەمەس، مەزمۇنى بىلەن
پەخىرلىنىدۇ.

شېكسپىر

ئاددىي - ساددىلىق — گۈزەللىكنىڭ زۆرۈر شەرتى.
لېف تولستوي

سەلەر چىرايلىق ياشلارنىڭ ھەددىدىن ئارتۇق پۇزۇر كىيىم-ئۆزىڭلارمۇ؟ يېزا ئاياللىرىنىڭ ئاددىي - ساددا كىيىملەرنى كىيىپ يۈرسىمۇ چىرايلىق كىيىنگەن ئاياللاردىن گۈزەل تۇرغىنىنى كۆرمىدىڭلارمۇ؟

داۋىنچى

قابىلىيەت ۋە ئەخلاق گۆھەرگە ئوخشايدۇ، ئۇلار ئەڭ ياخشىسى ئاددىي - ساددىلىق بىلەن بىرلەشتۈرۈلۈشى لازىم.

بېكون

كىشىلەرنىڭ يۈرۈش - تۇرۇشى ئۇچىسىدىكى كىيىمگە ئوخشايدۇ، كىيىم بەك تار ياكى پۇزۇر بولۇپ كەتسە بولمايدۇ، كەڭرەك بولسا، خىزمەتكىمۇ، ھەرىكەتكە قىلىشقىمۇ قۇلايلىق بولىدۇ.

بېكون

پۇزۇر كىيىنىپ يۈرۈش بىر ئادەمنىڭ باي ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ، سىپايىلىك بىر ئادەمنىڭ ھەۋىسىنى بىلدۈرىدۇ، ئەمما ئادەمنىڭ ساغلام ۋە تىمەن ئىكەنلىكىنى باشقا بىر ئالامەت بىلەن پەرق ئېتىشكە توغرا كېلىدۇ. يەنى كۈچلۈك ئادەمنىڭ بەستىنى ئارزۇلۇق بايۋەچچىنىڭ كىيىمى ئىچىدىن ئەمەس، ئەمگەكچىنىڭ

ماتا كىيىمى ئىچىدىن تاپقىلى بولىدۇ.

روسىيە

ئاددىي - ساددىلىق ئەدەبىي ئەسەرلەر ئۈچۈن زۆرۈر شەرتتۇر،
ئۇنىڭ ماھىيىتىدىن ئېيتقاندا، ئۇ ھەرقانداق زىبۇ زىننەتنى
چەتكە قاقىدۇ.

بېلىنسكىي

ھەقىقىي گۈزەللىك شۇنداق بولىدۇكى، ئۇنىڭ ئۆزىدىن بىر
خىل تېتىكلىك چىقىپ تۇرىدۇ. مودا قوغلىشىش بىر خىل يامان
ئادەتتۇر، چۈنكى مودا قوغلاشقۇچىنىڭ جامالى بۇنىڭلىق بىلەن
ئۆزگىرىپ قالمايدۇ.

روسىيە

گۈزەللىك ئادەمنىڭ روھىنى ئۆستۈرىدۇ، سەتلىك ئۆمۈرنى
ئىزىدىن چىقىرىدۇ.

ئەلشېر نەۋائى

باينىڭ ئۆز بايلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن چاپان كىيىشى
ئىپلاسىنىڭ يىپەك كىيىم كىيگىنىگە ئوخشاشتۇر. زۇھەل يۇلتۇز-
زى يۇقىرىقى پەلەكتە بولۇش بىلەن قۇياش بولالمايدۇ، دىۋە بى-
ھىشنىڭ كىيىمىنى كىيىش بىلەن پەرى بولالمايدۇ.

ئەلشېر نەۋائى

كىمكى يۈكسەكلىك مەرتىۋىسىنى خالىسا، ئەگرىلىكتىن كېچىپ، توغرىلىقنى قانۇنغا ئايلاندۇرۇشى كېرەك.

ئەلىشىر نەۋائى

توغرا كىشى مۇنارغا ئوخشىشىدۇ، ئەل ئۇنىڭ سايىسىدا يې-
نىك نەپەس ئالىدۇ. ئەگەر ئۇ ئەگرى بولغىنىدا، پور ياغاچتەك بو-
يىدىن كېسىلىپ، بەش - ئون كۈندە يەكسان بولغان بولار ئىدى.

ئەلىشىر نەۋائى

شام ئۆزىنىڭ توغرىلىقىدىن خۇرسەن، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ
كۆيۈپ تۈگىگۈچە نۇر تارقىتىدۇ، چاقماقچۇ؟! ئۇمۇ يالقۇن چاچىدۇ،
ئەمما ئۇنىڭ تەبىئىتى ئەگرىلىك بولغىنى ئۈچۈن، بىر نەپەسلىك
يورۇقلۇقتىن كېيىن ئۆچىدۇ. ئىنسان قەلبىدە توغرىلىق شامى
يېنىشى، توغرىلىقنىڭ ماھىيىتىنى ئەنە شۇنداق مىساللار ئارقىد-

لىق ئېنىق ئىلغا قىلىش كېرەك.

ئەلىشىر نەۋائى

گەرچە گۈزەللىكنىڭ، زىبالىقنىڭ ئېيتىپ تۈگەتكۈسىز بول-
سىمۇ، لېكىن ھۆسن - جامالىتىدىن خۇشال بولۇپ مەغرۇرلانما.

ئەلىشىر نەۋائى

ئەينەككە قاراپ قىلغان سۆزلىرىڭدىن پەخىرلىنىدىن ئېلىپ كىن، بۇ سۆزلىرىڭ كۈلكىگە مۇناسىپ، ئەينىككە شۇ بولسۇنكى كۆپلىگەن جاپا - مۇشەققەتلەرنى تارتىش نەتىجىسىدە دىلىڭنىڭ لەۋھەسىگە نۇر بەرگەيسەن.

ئەلىشىر نەۋائى

ئادەم ماھىيەتتە كۆرۈنۈشتىكى زىننەت، چىرايلىقلىقنى دېمەيدۇ. كىمكى زىبۇ زىننەتتىن پەخىرلەنسە، ئۇ ئادەم ئەمەس.

ئەلىشىر نەۋائى

تاشقى كۆرۈنۈش ۋە زىبۇ زىننەت مەسخىرىلىكتىن بۆلەك نەرسە ئەمەس. ھېچكىشىگە ئۇنداق تاشقى زىبۇ زىننەتتىن پەخىرلىنىش مۇۋاپىق كەلمەيدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

پاكلىقنىڭ ۋەسلىگە يېتىش ئۈچۈن پاك بولۇش كېرەك. گۇناھلار ۋە رەسۋالىقلار بىلەن ۋەسلىگە يەتكىلى بولمايدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

بۈگۈنى گۈزەللىشىپ، ئەتىسى سەتلىشىپ كېتىدىغان گۈزەللىك گۈزەللىككە كىرمەيدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

كىشىنىڭ غەرىزى ھەقىقىي گۈزەللىككە ئېرىشىش بولىدۇ.
كەن، ئۇ ھالدا ئەينەك ياكى سۇنىڭ بۇنىڭغا توسالغۇ بولۇشىغا
ئورۇن يوق.

ئەلىشىر نەۋائى

ئەگەر بىرەر كىشىنىڭ نىيىتى پاك بولىدىكەن. ئۇنىڭغا
ساپىدىل، ھىممەتلىك كىشىلەر يار - يۆلەك بولىدۇ. شۇنداق ئىكەن،
ئۇنىڭ نەپىسى، سۆزى، كۆڭلى ۋە كۆزلىرىمۇ پاك بولىسۇن.
ئەلىشىر نەۋائى

گۈزەللەر ۋادىسىدا كىشىلەرنىڭ كۆڭۈل قۇشى يوق. چۈنكى،
بۇ جاڭگالنىڭ ئوۋچىلىرى كۆپ.

ئەلىشىر نەۋائى

پەلەك گۈزىلىدىن پەخەس بول. ئۇ گاھىدا قاراڭغۇدەك چاچ
ئۆرۈمى بىلەن، گاھىدا تاڭدەك ئاق رومىلى بىلەن سېنى دامىغا
چۈشۈرىدۇ.

ئەلىشىر نەۋائى

روھىي دۇنيادا بىزنى ئەڭ زوقلاندىرىغىنى — ئىنسان
چىرايىدۇر.

گ. لىختېنبرگ

چىراي — قەلب ئەينىكىدۇر.

ئىنسان چىرايى ھەمىشە ئۇنىڭ ئىچكى دۇنياسىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ. شۇ سەۋەبتىن پىكىر چىرايىدا ئەكس ئەتمەيدۇ دەپ ئويلاش خاتا.

ۋ. ھىۇگو

ئىنسان چىرايى ئۇنىڭ تىلىغا نىسبەتەن كۆپ ۋە قىزىقارلىق نەرسىلەرنى ئېيتىپ بېرىشى مۇمكىن. تىل پەقەت ئىنساننىڭ پىكىرىنى بايان قىلسا، چىرايى — پىكىرنىڭ ماھىيىتىنى كۆرسىتىدۇ.

ئا. شوپىنگاۋئېر

گۈزەللىك ھەقىقىي بەخت - سائادەت ۋە رەسمىي قەھرىمانلىق بولۇپ، ئۇ يۇقىرى مۇقاملىق سۆزلەرگە موھتاج ئەمەس.

ۋ. راتابى

گۈزەل چىراي ئۆزى توغرىسىدا ئۆزى سۆزلەيدۇ.

ف. بېكون

چىرايى ئوچۇق ئادەمنىڭ قەلبىمۇ ئوچۇق.

ف. شېلىېر

گۈزەللىك — ھەممە يەردە ئارزۇلىنىدىغان مېھماندۇر.

ئى. گىوتى

ئەقىل ئۈچۈن ساغلام پىكىر لازىم بولغاندەك، بەدەنگە نەپىس-لىك كېرەك.

ف. لاروشفۇكو

مەنئى پەزىلەتلەر ھۆسننى ئاشۇرىدۇ. لېكىن، بىزنىڭ زاماندا پەزىلەتسىز گۈزەللىك قەلب ئۈچۈن ئەمەس، پەقەت كۆز ئۈچۈن كېرەك.

ۋ. گ. بېلىنسىكى

گۈزەللىك بىر قىسىم پەزىلەت ۋە بەلگىلەردىن ئىبارەت ئەمەس، بەلكى ئومۇمىي تاشقى قىياپەتتە ۋە ئۇنىڭغا ھاياتنىڭ ماھىيىتىنى قايسى دەرىجىدە ئەكس ئېتىشتە.

ن. ئا. دوېرولىوېوف

ئىچكى گۈزەللىك بىلەن يۇغۇرۇلمىغان ھەرقانداق تاشقى

ھۆسن مۇكەممەل بولالمايدۇ.

ئەقىلسىز ھۆسن گۈزەل ئەمەس.

ئە. ل. گولې

تاشقى گۈزەللىك ئۆزىنىڭ پىنھانىي ئىچكى ئالىمى بىلەن
تېخىمۇ قىممەتلىكتۇر. كىتابنىڭ تېشى ئالتۇن ھەللىك بولۇپلا
قالماي، ئىچىدىكى مەزمۇنىمۇ ئالتۇنغا تەڭ بولسا، ئۇ تېخىمۇ
ئەھمىيەتكە ئىگە بولىدۇ.

ۋ. شېكسپېر

تاشقى جەھەتتىكى پاكلىق ۋە كۆركەملىك، ئىچكى پاكلىق ۋە
كۆركەملىكنىڭ ئىپادىسى بولۇشى كېرەك.

ۋ. گ. بېلېنسىكى

كەمتەرلىك بىلەن يۇغۇرۇلغان گۈزەللىكنىلا گۈزەللىك دەپ
ئاتاشقا تېگىشلىك. كەمتەر بولمىغان گۈزەللىك گۈزەللىك ئەمەس.
مۇنداقلا بىر يارشىملىقتۇر.

م. سېرۋانتېس

گۈزەل، كېلىشكەن قەددى - قامەتلىك، كۆركەم قىياپەتلىك،

خۇش ئاۋازلىق ئادەمنىڭ ئىشى ئوڭ كېلىشى مۇمكىن. لېكىن،
گۈزەللىككە تولمۇ ئارتۇق باھا بېرىۋېتىش قاملاشمايدۇ. باشقىچە
پەزىلەتلەر بولمىسا، گۈزەللىكنىڭ ئۆزى زىيان ئۇرۇشىمۇ
مۇمكىن.

يا. كورچاك

گۈزەللىك — مەنمەنلىكنى پەيدا قىلىدۇ.

ت. فونتاني

تولمۇ گۈزەللىك، ئەڭ دىلەپ تاشقى قىياپەتمۇ ئەگەر
ھېچكىم شەيدا بولمىسا، ئۇ بىر تىيىن.

ئو. بالزاك

ھۆسن - جامالى گۈزەل ئادەملەر كۆپ، بىراق ئىچكى دۇنيا -
سىنىڭ ماختىغۇچىلىكى يوق.

ف. كوپېر

بىمەنە گۈزەللىك گۈزەللىك ئەمەس، پەمى يوق ساھىبجامالغا
قارا: يۈزىدىكى ھەربىر بەلگە، ھىجىيىش، قاراشلىرىغا سەپسىلىپ
قارىساڭ، ئۇنىڭ گۈزەللىكى بارا - بارا ھەيران قالارلىق دەرىجىدىكى
بىمەنلىككە ئايلىنىدۇ.

ئى. ئا. گونچاروف

گۈزەللىك شەبنەمدەك ئۆتكۈنچىدۇر.

دۇنيادا پەقەت ياسىنىشنىلا بىلىدىغان خوتۇنلارنىڭ ھاياتى-
دىنىمۇ قايغۇلۇقراق ھايات يوق.

ب. فونتېنېل

گۈزەللىك — بۇ قىسقا مۇددەت ھاكىملىك قىلىدىغان
قوراللىق كۈچ.

سوقرات

گۈزەللىككە باشقا ياخشى پەزىلەتلەرنى قوشۇشقا تىرىشماڭ.
ئىزروب

مەن ئۆزىنى كۆز - كۆز قىلىشقا موھتاج بولمىغان، ئۆزىدە
قەلب پەزىلەتلىرىنى نامايان قىلىدىغان گۈزەللىكنى ئەۋزەل
كۆرمىەن.

ر. تاگور

بەدەن گۈزەللىكى ھەقىقىي ئاشىقلارنى شەيدا قىلىشى مۇم-
كىن. ئۇلارنى ئۆمۈر بويى مەپتۇن قىلىش ئۈچۈن بولسا، قەلب

گۈزەللىكى تەلەپ قىلىنىدۇ.

ك. كۈلتۈن

ئاياللاردا گۈزەل بولۇش ئۈچۈن بىرلا ئىمكانىيەت مەۋجۇت.
لېكىن مەپتۇن قىلغۇچى بولۇشنىڭ مەڭ خىل ئىمكانىيىتى بار.
ش. مونتسكىي

گۈزەللىكتىن ساخاۋەتلىك بولۇش ياخشىراق تۇر.

ھ. ھېيىنىي

ياخشى نام — گۈزەل چىرايدىن ئەۋزەلرەكتۇر.

ت. فوللېر

قەلب گۈزەللىكى ھەتتا سەت بەدەنگىمۇ كۆركەملىك بەخش
ئېتىدۇ. خۇددى شۇنىڭدەك، قەلب بىمەنىلىكى ئەڭ ئاجايىپ قىيا-
پەتكە ۋە بەدەننىڭ ئەڭ دىلبەر ئەزالىرىغىمۇ قانداقتۇر ئالاھىدە داغ
چۈشۈرىدۇكى، ئۇلار بىزدە تاسادىپىي يىرگىنىش ئويغىتىدۇ.

گ. لېيىتس

ئەقىللىقلىق ھۆسن ئورنىنى بېسىشى مۇمكىن.

ستېندال

جەلپ قىلغۇچى كۈچ چىرايغا قارىغاندا، كۆپىنچە ئەقىللىق
مۇجەسسەملەشكەن. چۈنكى، چىراي ھۆسنى كۆزگە ئېنىق كۆرۈ
نىدۇ. ئۇنىڭ كۈتۈلمىگەن سىر - ئەسرارى يوق. بىراق ئەقىل ئا
دەمنىڭ تەلپىگە قاراپ، ئۇ خالىغان مىقداردا ئاستا - ئاستا ئېچىد.
لىپ بارىدۇ.

ش. مونتېسكۇ

كۆپچىلىك تەرىپىدىن ئېتىراپ قىلىنغان پەزىلەتلىك ۋە ئە
قىللىق ئادەم گەرچە كۆرۈمىسىز بولسىمۇ، سەت ھېسابلانمايدۇ.
كۆرۈمىسىزلىكمۇ ئەسلىي بار نەرسە، ئەمما ئۇ دىققەتكە سازاۋەر
ئەمەس.

ج. لابرېيېر

گۈزەللىك — بۇ ئەركىن قەلب ۋە مۇستەھكەم ساغلاملىقنىڭ
نەتىجىسىدۇر.

شېفېر

ياخشى خۇلق چىرايىنىڭ گۈزەللىكىگە قارىغاندا مىڭ مەرتىۋە
ئەۋزەلدۇر. ياخشى خۇلق سىزنى مەپتۇن قىلسا، ھۆسن پەقەت دىق
قەتنى تارتىدۇ.

ئا. لامارتىن

مەپتۇن قىلىش — ھەرىكەتتىكى گۈزەللىكتۇر.

گ. لېسىسك

جۇلالىنىپ يېنىپ تۇرغان ياشلىق ھۆسنى ھەددىدىن ئارتۇق
ئۇيا - ئەڭلىك بىلەن پەردازلىنىۋەرسە غازاڭ بولىدۇ.
لېئوناردو داۋىنچى

گۈزەللىك ئارتۇقچە ھەشەمگە زار ئەمەس، ئاددىيلىق ئۇنىڭغا
تولمۇ يارىشىدۇ.

ئى. گېردېر

بىز ئارتۇقچە ھەشەمەتسىز بولغاچقا گۈزەللىمىز.

گ. لېسىسك

تاشقى قىياپەتنى بېزمەستىن ئىچكى ئالەمنى بېزەش
كېرەك.

59

فالبس

مەدەنىيەت ۋە تاشقى جۇلا — پۈتۈنلەي باشقا - باشقا نەرسىدۇر.
ر. ئېمېرسون

ھۆرمەتكە لايىق باشقا ھەمىشە گۈزەل قالپاق كىيىلىۋەرمەيدۇ.

ت. قوللىچى

پەيلىرى چىرايلىق تۇتقۇشتىن باشقا يەنە قانداق چىرايلىق
نادان بولۇشى مۇمكىن؟

يا. كومېنسكىي

كىيىنىشتە نوپچىلىق قىلماستىن، نەپىس بولۇشقا ھەرىكەت
قىلىڭ. ئەدەپ كۆركەملىكىنىڭ، ئىسراپخورلۇق «نوپچىلىق» نىڭ
بەلگىسىدۇر.

سوقرات

ئىنسانىيەت ھاياتىدا تاشقى كۆرۈنۈش چوڭ ئەھمىيەتكە ئىگە.
ئىپلاس ۋە مەينەت ئادەم ئۆز ئىش - ھەرىكەتلىرىنى كۆركەم قىل-
لىشىنى تەسەۋۋۇر قىلالمايدۇ.

ئا. س. ماكارېنكو

ئەھمىيىتى جەھەتتىن، كىيىم - كېچەك، ئۆي، پەلەمپەي،
دۇكانلار ئىستىلىستىكىسى، ئەدەپ ئىستىلىستىكىسىدىن زەربە-
چىمۇ كەم ئەمەس.

ئا. س. ماكارېنكو

گۈزەللىك - جەلپكار ئىقتىدار. ئەمما، قەلب گۈزەللىكىسىز
ھۆسن - جامال گۈزەللىكى ھەم قىسقا، ھەم مۇكەممەل بولمىغان
ھەم بىر قاتار مۇرەككەپلىكلەرگە تۇتاشىدىغان بايلىقتۇر.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئائىلە» دىن

«گۈزەللىك» — ئىنسان تولىمۇ مەپتۇن بولىدىغان شەيئى.
ئىنسان ئۆز تەسەۋۋۇرىدا، خىيال - ئارزۇسىدا، رېئال تۇرمۇشىدا
ئۆزىنى جەلپ قىلىدىغان ھەر قانداق ئىبارىگە نىسبەتەن «گۈزەل»
لىك» ئىبارىسىگە تولىمۇ ھېرىسمەن ۋە مەھلىيا.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

«گۈزەللىك» — ئىنسان كامالىتى ۋە بەخت - سائادىتىنىڭ
مۇھىم مەزمۇنى ۋە شەرتى. گۈزەللىكىسىز ئىنسانىي كامالەتنى ۋە
بەخت - سائادەتنى قىياس قىلىش مۇمكىن ئەمەس.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

«گۈزەللىك» - مەنىۋى مەدەنىيەتنىڭ جازىبىكار مەلىكىسى،
ئىنسان روھىيىتىدىكى جىلۋىلىك يۇلتۇز.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

«گۈزەللىك» شەيئى ۋە ھادىسە سۈپىتىدە ماددىي دۇنيا ۋە

مەنىۋى دۇنيادىكى تولىمۇ زوقلىنارلىق بىر دائىرىنى ھاسىل قىلغان، ئۇ رېئاللىقتىكى ۋە مۇمكىنلىكتىكى مۇھىم بىر سەھە گۈزەللىك — چەكسىز، رەڭگارەڭ، باي دۇنيادىن ئىبارەت. گۈزەللىكنى سۆيۈش، گۈزەللىككە ئىنتىلىش بىلەن گۈزەللىكنى چۈشىنىش، گۈزەللىكنىڭ ماھىيەتلىرى ۋە قانۇنىيەتلىرىنى ئىلمىي ئاساستا ئىگىلەش بىر - بىرىدىن پەرقلىنىدۇ. ئالدىنقىسى ھېسسىي خاھىش بولسا، كېيىنكىسى ئەقلىي، نەزەرىيىۋى، ئىلمىي بىلىشتىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

تارىخ تەكرار ئىسپاتلىدىكى، ئىنسانىيەتنىڭ كامالەتكە قاراپ ئىلگىرىلىشى — ئىلمىي ھەقىقەتكە، مۇستەقىللىققە، مەنىۋى ئەركىن - ئازادلىككە، ئىزگۈ ئەخلاقىي پەزىلەتكە، ھەقىقىي گۈزەللىككە قاراپ ئۈزلۈكسىز يۈزلىنىشى بولۇپ، بۇ ماھىيەتتە ئىنسانىيەتنىڭ ھەقىقىي ئىجتىمائىي بەخت - سائادەتكە قاراپ ئىلگىرىلىشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىكنى ئىنكار قىلىش، ئىنساننىڭ گۈزەللىكنى سېزىش ۋە گۈزەللىككە بولغان ھەۋەس ھەم ئىنتىلىشلىرىنى چەكلەش، گۈزەل شەيئەلەرنى نابۇت قىلىش بارلىق چىرىگەن

ئەكسىيەتچى ئىجتىمائىي كۈچلەرنىڭ ئىنسانىيەت ۋە تەرەققىياتقا قارشى جىنايى تەبىئىتى. ئەكسى ھالدا، گۈزەللىكنى جازىبىلەش-تۈرۈش، ئىنساننىڭ ئېستېتىك ھوقۇقى ۋە ئۇنى قولغا كەلتۈرۈش كۈرەشلىرىگە مەدەت بېرىشى، گۈزەل شەيئىلەرنى ئاسراش بارلىق ئىلغار، ئىنقىلابىي ئىجتىمائىي كۈچلەرنىڭ ئىنسانپەرۋەر، تەرەققىيپەرۋەر ئۇلۇغۋار ئىشلىرىنىڭ تەركىبىي قىسمى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

جەمئىيەتنى ئۆزگەرتىش ۋە راۋاجلاندۇرۇشتا كىشىلەرگە قارىتىلغان تەربىيە ھەمىشە ئەقلىي تەربىيە، ئەخلاىي تەربىيە، گۈزەللىك تەربىيىسىدىن ئىبارەت بىر پۈتۈن تەربىيە سىستېمىسىنى تەشكىل قىلغان. ئۇ گۈزەللىك قانۇنىيىتىنى ئىگىلەپ، گۈزەللىك قانۇنىيىتى بويىچە تۇرمۇشنى گۈزەللەشتۈرۈش يولىدىكى تارىخىي خاراكتېرلىك غايەت زور كۈرەشنىڭ مۇھىم تەركىبىنى ھاسىل قىلغان.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك ئىنسان ئېڭى تەرىپىدىن پۈتكۈل مۇرەككەپ تەبىئەت كۈچلىرى ۋە ئىنساننىڭ پەۋقۇلئاددە پائالىيىتى ئارقىلىق بىلىۋېلىنىدۇ. ئىنسان گۈزەللىك ۋە گۈزەللىك قانۇنىيەتلىرىنى مەلۇم سەزگۈ ئەزاسىغا ئەمەس، بەلكى ئۆزىدىكى بارلىق سەزگۈ

ئەزالىرى ۋە بىر پۈتۈن تەپەككۈر ئەزالىرىغا يۈلگىنىپ چۈشىنىۋال-
لىدۇ. گۈزەللىك ھەققىدىكى ئۇقۇم ئىنساننىڭ رېئاللىقىنى بىر
لىشتە ئېرىشكەن پۈتكۈل ئۇقۇملىرىنى ئاساس قىلغان بولىدۇ.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا»دىن

تەبىئەتتىكى گۈزەللىك تەبىئەتتىكى نەرسىلەرنىڭ ئۆز ئالا-
مىتىدىن ئىبارەت. تەبىئەت گۈزەللىكى مەۋجۇت ۋە ئۇ كىشىلەرنىڭ
ئىرادىسىگە باغلىق ئەمەس.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا»دىن

ئەسلىي گۈزەللىك كاتېگورىيىسىنى تۇرغۇزۇش ئوبيېكتىپ
گۈزەللىكنى كاتېگورىيىلىك ئۇقۇم جەھەتتە ئومۇملاشتۇرۇشقا،
ئەسلىي گۈزەللىكتىكى گۈزەللىك بىلەن ئېستېتىكىلىقتىكى
گۈزەللىك قاتلاملىرىنى پەرقلەندۈرۈشكە پايدىلىق.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا»دىن

ئەسلىي گۈزەللىك — ئىنساننىڭ ئېستېتىك سەزگۈسى ۋە
ئېستېتىكىلىق چۈشەنچىلىرىنىڭ رېئال ئوبيېكت ئاساسى بولغان
ئوبيېكتىپ مەۋجۇت گۈزەللىك بولۇپ، ئۇ ئوبيېكتىپ دۇنيادىكى
ماددىي شەيئىلەر ۋە ماددىي ھادىسىلەرنىڭ گۈزەللىك ئالامەتلىرىدىن
ئىبارەت. مۇنداق گۈزەللىك بىرىنچىدىن ئوبيېكتىپ دۇنيادىكى

ماددىي مەۋجۇدىيەتنىڭ تۈزۈلمىلىك، ھەرىكەتلىك، جەريانلىق تۈپ ئالامەتلىرىنىڭ گۈزەللىك سۈپەتلىرىنى كۆرسەتسە، ئىككىنچىدىن، ئۇ بىزنىڭ ئېستېتىك سەزگۈ ۋە ئېستېتىك چۈشەنچىلىرىدىن، بىزنىڭ رېئال ئوبيېكتىپ ئاساسى، مەنبەسى، مەزمۇنىنى كۆرسىتىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا»دىن

گۈزەللىكنىڭ مەڭگۈلۈك كۈلكىسىدە تەبىئەتنىڭ نىسبەتلىك مۇزىكىسى تەكرارلىنىپ تۇرىدۇ. قايغۇ مۇشۇ كۈلكىنىڭ ۋەھىمىسى!

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى»دىن

گۈلگە مەپتۇن بولساڭ، ئۇنى ئۆز پايىسىدىن جۇدا قىلما. گۈزەللىككە مەپتۇن بولساڭ، ئۇنىڭ ئىختىراچىلىرىنى ئاسرا. ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى»دىن

گۈزەللىكنىڭ تەمەنناسىز تەبىئەتنىڭ تېپىلغۇسىز ئىنئامى. ئۇنىڭ قوغدايدىغىنى مۇھەببەت بىلەن رەشك. مۇھەببەتتىم تۈپەيلى سېنى ئۇلۇغلايمەن. ئۇلار رەشكىلىرى تۈپەيلى ھەسەت ۋە ئىغۋا تو. قۇشىدۇ. بۇلبۇللىرىڭنىڭ مەدھىيىسى بىلەن بىھوش بولما. ھۈۋ. قۇشلىرىڭنىڭ پىتىنىسى بىلەن ھالىڭدىن كەتمىگىن. يۈكسەكلىك راۋىقىغا چىقىپ ئالەمنى كۆزەت. ئۇنىڭسىز گۈزەللىكنىڭ

ھاقارەتلەنمىگىنى يوق!

ئا. مۇھەممەتئىمىن:

«سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى» دىن

گۈزىلىم، پەرىشتىدەك گۈزەللىكىڭگە تەمەننا قىلمىغىن،
 بىقارار گۈزەللىك سېنىڭ ھۆسنوڭدە جىلۋىلىنىپ مېنى
 ئالدىغىنىدەك، مېنىڭ جىسمىمغا شولا سېلىپمۇ سېنى ئالدايدۇ.
 ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى» دىن

ۋاقىت زومىگىرى سېنىڭ ھۆسنوڭدىكى گۈزەللىك خەزىنىدە
 سىگە چاڭ سالىدۇ. ھەسرەت زىمىستانى قۇندۇز چېچىڭغا قىراۋ
 تاشلايدۇ. ھەۋەس كۆزلىرى خېرىدارلىق زوقىنى بىۋاپالىق بىلەن
 گۈگۈمدىن تاڭغا يۆتكەيدۇ.

ھۆسن گۈزەللىكى بىقارار چېچەك.

ھۆسن گۈزەللىكى ھەسرەتلىك پاجىئە.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى» دىن

كۆزۈڭنى سېھىر بىلەن قاماشتۇرۇپ تۇرغان نەرسە ئېگىز
 قىيا ئۈستىدىكى گۈزەللىك راۋىقى.

گۈزەللىك سېنى سېھىر بىلەن مەپتۇن قىلامدۇ ياكى سەن
 گۈزەللىكنى سېھىر بىلەن كۆزىتەمسەن؟ بۇ باغرىڭنىڭ ھەسبى
 ھالىغا باغلىق...

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەئەججۇپنامىسى» دىن

گۈزەللىكتە ۋايىغا يەتكەن گۈزەلنىڭ زىبۇ زىننەتكە مايىل بولىدىغانلىقىغا ھەيرانمەن.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەڭرىجۇپنامىسى» دىن

گۈزەللىك چۆرىسىدە ھىيلە - مېكر بۇلۇتلىرى خۇددى ئاي چۆرىسىدىكى تۈتەك قوتاندەك ئۆزىنى كۆرسىتىپ ئۇنى خىرەلەشتۈرىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەڭرىجۇپنامىسى» دىن

ماڭا پەرىدوننىڭ بايلىقى، جەمىشتىن ئاش - ئىشلىتى، كىلىمىنستىرانىڭ گۈزەللىكى، خادىنتاينىڭ خەير - ساخاۋىتى كېرەك ئەمەس.

ماڭا كېرىكى سېنىڭ قەلبىڭ، ئۇ يەر بىلەن كۆك ئارىسىدىكى چىنلىق، ياخشىلىق، گۈزەللىك.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەڭرىجۇپنامىسى» دىن

يۈكسەكلىك بىلەن قوشۇلغان قەلب گۈزەللىكنىڭ بولمىسا، تەڭرى ئاتا قىلغان ھۆسن زىبالىقنىڭ خاقان ۋە ئالدامچىلار قولىدىكى ئويۇنچۇق ئەرمىكى!

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «سەۋدالىق تەڭرىجۇپنامىسى» دىن

ئەسلىي گۈزەللىك - گۈزەللىكنىڭ ئويىپىكتىپلىقى، ئەڭ

ئالدى بىلەن ماددىلىقى، كونكرېتلىقى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەسلىي گۈزەللىك ماددا تاكامۇللىشىشى ۋە تەبىئەت تەرەققىياتىنىڭ ئەڭ يۇقىرى ئىقتىدارلىق قۇرۇلمىلىق سەمەرىسى بولغان ئىنسان مېڭىسى، ئىنسان تۈزۈلۈشى، ئىنساننىڭ روھىي ۋە ئېستېتىكىلىق پائالىيەتلىرىدە ئۆزىنىڭ بىرلەمچى ياكى كومپ-لىكسەشكەن ئىپادىلىرىنى گەۋدىلەندۈرىدىغان بولغانلىقى بىلەن ئۇ يەنىلا ئىنساننىڭ سۈبېپىكتى، ئىرادىسى، ئېستېتىك باھاسىغا باغلىق بولمىغان ھالدا ئوبېپىكتىپ خاراكتېرىنى ساقلاپ ئىنسان-نىڭ ئېستېتىك سەزگۈسى، ئېستېتىك باھاسىغا ئاساس سالىدۇ. ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەسلىي گۈزەللىك بىلەن ئېستېتىك باھادىكى گۈزەللىكنىڭ مۇناسىۋىتى ئىنسان سۈبېپىكتىدە ئىنكاس قىلىنغان ئىپادىلەنگەن گۈزەللىك سەزگۈسى، گۈزەللىك مۇھاكىمىسى بىلەن ئۇنىڭ مەنە-بەسى ۋە مەزمۇن ئاساسى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتتىن، بىرلەمچى كاتېگورىيىسىدىكى گۈزەللىك بىلەن ئىككىلەمچى كاتېگورىيىسىدىكى گۈزەللىك ئۇقۇملىرىنى تەشكىل قىلغان ئوبېپىكتىپتە-كى ۋە سۈبېپىكتىپتىكى گۈزەللىك ھادىسىلىرىدىن ئىبارەت. رو-شەنكى، باھا — ئىنساننىڭ ئاڭلىق پائالىيەتلىرىنىڭ بىر قىسمى

بولۇپ، بىلىش، ئىنكاس قىلىش، ئىپادىلەش خاراكتېرىگە مەنسۇپ.
ئۇ. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك قانۇنىيىتى ئىنساننىڭ تەبىئەت بىلەن رېئاللىق
بىلەن مۇناسىۋەت قىلىشىدىكى بىلىش ئاساسى ۋە قايتا تەسىر
كۆرسىتىش ئاساسىدىن ئىبارەت. گۈزەللىك قانۇنىيىتى ئەسلىي
گۈزەللىكنى مۇئەييەنلەشتۈرىدۇ. ئەسلىي گۈزەللىك قانۇنىيەتلى-
رىنى گەۋدىلەندۈرىدۇ. بۇ ئويىپىكت خاراكتېرىگە ئىگە بولغان قانۇ-
نىيەت بولۇپ، ئۇنى باشقىچە ئىزاھلاش مۇمكىن ئەمەس.
ئۇ. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنسان ۋە ئۇنىڭ مەنىۋى ئىقتىدارى تۈپەيلى ئىنسانىيەت
جەمئىيىتى ئىككى خىل گۈزەللىك ھادىسىلىرىگە دۇچ كەلگەن
بولۇپ، ئۇلار ئەسلىي گۈزەللىك ۋە ئېستېتىكىلىقتىن ئىبارەت.
گۈزەللىكتىكى مەزمۇن بىلەن شەكىل بىر پۈتۈن ئويىپىكتىپ

دۇنيادىكى گۈزەللىكنىڭ بىر پۈتۈن ماھىيىتىنى ئىپادىلەيدىغان
ئىككى بىلىش كاتېگورىيىسى بولۇپ، ئۇنىڭ ئويىپىكتى ئاساسىي
بىر پۈتۈن ماھىيەتلىك ئويىپىكتىپ رېئال گۈزەللىكتىن ئىبارەت.
ئۇ. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىكتىكى مەزمۇن بىلەن شەكىلنىڭ بىرلىكى گۈزەل-

لىكىنىڭ پۈتۈن قاتلاملىرىغا، بۇ قاتلاملاردىكى قۇرۇلمىلىق ۋە تە-
رەققىيات جەريانىلىرىغا سىڭگەن، ئۇنىڭدىن ئومۇملاشتۇرۇلغان بىر
لۇپ، گۈزەللىكىنىڭ ئوبيېكتىپلىقىنىڭ يەنە بىر جەھەتلىك ئىزا-
ھاتىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك ھادىسىلىرى يالغۇز شەكىل ھادىسىلىرى بول-
ماستىن، گۈزەللىكتە مەزمۇن بىلەن شەكىل بىرلەشكەن بولىدۇ.
ھەر خىل شەيئىلەر ۋە ھادىسىلەر گۈزەللىكىنىڭ ھەر قايسى قات-
لاملىرىدا ئۆز قاتلىمىغا ئائىت گۈزەللىكىنىڭ مەزمۇن ۋە شەكىلىنى
بىرلەشتۈرگەن بولىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىكتە شەكىلنىڭ ئالاھىدە ئورنىنى ئىنكار قىلغىلى
بولمايدۇ. گۈزەللىك روشەن كۆرۈنۈش ۋە روشەن ئاڭلىنىش خا-
راكتېرىگە ئىگە بولۇپ، مۇنداق كۆرۈنۈشلۈك ۋە ئاڭلىنىشلىق ئا-
لامەتلەر گۈزەللىكىنىڭ شەكىلى ھالەت، رەڭدارلىق ۋە تاۋۇش - ئا-
ۋازدىن ئىبارەت ئۈچ ئاساسىي ماددىي مەۋجۇتلۇق ھالىتىدە گەۋدە-
لىنىدۇ. بۇ خىل ماددىي مەۋجۇتلۇق ئېستېتىكىلىق خۇسۇسىيەت-
لەردىن تاشقىرى يەنە بىر قاتار فىزىكىلىق، مېخانىكىلىق، خى-
مىيىلىك، بىئولوگىيىلىك خۇسۇسىيەتلەرگە ئىگە.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەسلىي گۈزەللىك ئىنساننىڭ ئېستېتىك قاراشلىرىغا بىر قىممەت بولغان، ئەكسى ھالدا مۇنداق ئېستېتىك قاراشنى ئۆزىگە بىر قىندۇرۇپ، مۇنداق ئېستېتىكىلىققا سەۋەب، ئاساس، ئوبىيېكت مەزمۇن بولغان گۈزەللىكتىن ئىبارەت. ئەسلىي گۈزەللىك بىر قەدەر ئومۇملاشقان گۈزەللىك كاتېگورىيىسى بولۇپ، ئۇ كونكرېت ۋە تۈر ھالدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان ئوبىيېكتىپ گۈزەللىكنى ئۆزىدە گەۋدىلەندۈرىدۇ. ئەسلىي گۈزەللىكنىڭ ئاساسىي ھالەتلىرى ئۇنىڭ رېئال دۇنيادا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشنىڭ نېگىزىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەسلىدىكى تەبىئەت گۈزەللىكى، ئىنسانغا ھەمىشە ئەسلىي گۈزەللىكتىن بەھرىمەنلىك بېغىشلايدىغان تەبىئىي گۈزەللىك شەيئى ۋە ھادىسىلىرى ئەسلىي گۈزەللىكنىڭ ئاساسلىق مەۋجۇتلۇق شەكلىدىن بىرى ھېسابلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

كىشىلەرنىڭ ئىرادىسىگە باغلىق بولمىغان، دۇنياۋى تارىخىي پائالىيەتنىڭ ئاقىۋىتى سۈپىتىدە مەيدانغا چىققان، كىشىلەرنىڭ ئېستېتىك باھاسى ۋە بەدىئىي ئىجادىيىتىگە ئاساس سالغان ئوبىيېكتىپ خاراكتېرلىك ئىجتىمائىي گۈزەللىكمۇ ئەسلىي گۈزەللىك.

لىكىنىڭ يەنە بىر خىل مەۋجۇتلۇق ھالىتى ۋە قاتلىمى ھېسابلىدۇ.
نىشى كېرەك.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنسانىيەت تەبىئەتتىكى گۈزەللىككە قانائەتلىنمىگەنلىكى
ئۈچۈن سەنئەت گۈزەللىكى بىلەن شۇغۇللانغان بولماستىن، بەلكى
ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ تەدرىجىي راۋاجلىنىۋاتقان ماددىي ۋە مە-
نىۋى تەقەززاسى بىلەن سەنئەت گۈزەللىكى بىلەن شۇغۇللانغان.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىكنىڭ ئوبيېكتىپلىقى گۈزەللىكنىڭ بىرلەشچىلى-
كى بولۇپ، ئېستېتىكىلىق ئۈچۈن ئاساس بەلگىلىسە، گۈزەللىك-
نىڭ سۈبېكتىپلىقى گۈزەللىكنىڭ ئىككىلەشچىلىكى بولۇپ، ئۇ
ئېستېتىكىلىق باھا ئارقىلىق گۈزەللىكنى مۇئەييەنلەشتۈرىدۇ.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەسلىي گۈزەللىك ئالەمنىڭ ماھىيىتى ۋە قانۇنىيەتلىرىنىڭ
تۈزۈلمىلىك ۋە ئىپادىلىك شەكىللىرىدىن بىرى سۈپىتىدە زەررە-
لەردىن تاكى قۇياش قۇرۇلمىسى، ئۆسۈملۈك ۋە ھايۋانلار قۇرۇلمى-
سى، ئىنسان بەدىنىنىڭ قۇرۇلمىسى قاتارلىقلاردا، ھەر قايسى ئاي-
رىم ئامىللار ئارىسىدىكى ۋە بۇ ئامىللار بىلەن پۈتكۈل مۇھىت ئا-

رەسىدىكى كىشىنى ھەيران قىلغۇدەك تولىمۇ نەپىس ماسلىشىش-
چانلىقتا مەڭگۈ ئۆزىنى ناماياندا قىلىپ ساقلىنىپ كەلمەكتە.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گەرچە ھەممە مىللەتلەرنىڭ گۈزەللىك ئۆلچەملىرى توغرىدا
سىدىكى ئېستېتىكىلىق قاراشلىرىدا غايەت زور ئوخشاشلىق ۋە
بىردەكلىك بولسىمۇ، ئۇلاردا يەنىلا ئۆز تارىخىي دەۋرىگە يارىشا بىر
قاتار مىللىيلىك ئالامەتلىرى بولىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

تەبىئەت گۈزەللىكى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراشتىن قورقمايدۇ.
كىشىلەرمۇ گۈزەللىكنىڭ ۋاقت ۋە ھادىسە تۈپەيلى خازان بولۇ-
شىدىن قورقمايدۇ، كائىنات ھەقىقىي مەنىسى بىلەن گۈزەللىكنىڭ
مەڭگۈلۈك ۋە تەكرار بەرق ئۇرۇپ تۇرىدىغان چەكسىز خەزىنىسىدىن
ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنساننىڭ رېئاللىق بىلەن بولغان ئېستېتىك مۇناسىۋىتى
ئىنساننىڭ گۈزەللىككە بولغان مۇناسىۋىتى ھېسابلىنىدۇ.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەسلىي تەبىئەت گۈزەللىكلىرىدە ياكى ئىجتىمائىي تۈر بوشىنىڭ مۇھىت گۈزەللىكىگە ئايلانغان تەبىئەت گۈزەللىكلىرىدە كىشىلەرنىڭ زوقلىنىشىنى قوزغايدىغان، ھەتتا كىشىلەردە بىر قاتار ئېستېتىك تەسەۋۋۇر قوزغىتىدىغان گۈزەللىك قىممىتى بولىدۇ. بۇ گۈزەللىكنىڭ ئەسلىدىكى مەۋجۇتلۇق قىممىتىدىن تاشقىرى ئۇنىڭدا گۈزەللىكنىڭ ئىنسان سۈبېكتىگە بولغان ئېستېتىك قىممىتى مەۋجۇتلۇقنى كۆرسىتىدۇ. بۇ ئېستېتىك قىممەت ئەسلىدىكى مەۋجۇتلۇق قىممىتىنىڭ ئىنساننىڭ ئېستېتىك سەزگۈسى ۋە ئېستېتىك ئېڭىدىكى ئىنكاسىدىن باشقا نەرسە ئەمەس. مۇنداق ئېستېتىك قىممەتسىز ئېستېتىك سەزگۈ ۋە ئېستېتىك ئاڭنىڭ بارلىققا كېلىشى مۇمكىن ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىجتىمائىي ئىنساننىڭ گۈزەللىكنى بىلىشى ئېستېتىك پائالىيەت ۋە ئېستېتىك ئىجادىيەتنى مەقسەت قىلغان بولۇپ، بۇ پۈتكۈل جەمئىيەتنى گۈزەللەشتۈرۈش پاراۋانلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت ئالەمشۇمۇل تارىخىي ئەمەلىيەت بىلەن باغلانغان بولىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

سەنئەت گۈزەللىكى — گۈزەللىكنىڭ سەنئەتلەشتۈرۈلگەن

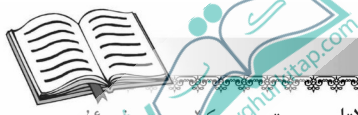

ۋە بەدىئىي ئىجادىيەت تۈسىنى ئالغان پائالىيەتچان شەكلى بولۇپ، ئۇ كەڭ مەنىدە بارلىق ماددىي مەدەنىيەت ئىشلەپچىقىرىشىدىكى بەدىئىي ئامىللارنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى مۇمكىن. شۇنداقسىمۇ سەنئەت گۈزەللىكى خاس مەنىدە ھەر قايسى سەنئەت تۈرلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ھەر قايسى ژانىرلىرىدا گەۋدىلەنگەن بەدىئىي گۈزەللىك-نىڭ ماھىيەتلىرى، ئوبيېكتىپ قانۇنىيەتلىرى، ئىجادىيەت پرىنسىپلىرى، سەنئەت ئىجادىيىتى (باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا سەنئەت شەكلىدىكى گۈزەللىكنى بەرپا قىلىشنىڭ جەريانلىرى) بەدىئىي ئەسەردىن ئېستېتىك زوقلىنىشقا دائىر ئۆلچەملەر، سەنئەتچىنىڭ سەنئەت گۈزەللىكى ئىجاد قىلىش ئۇسۇلى ۋە ئىستېداتى قاتارلىقلار تەتقىقاتى بىلەن شوغۇللىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك تەربىيىسى يالغۇز گۈزەللىك توغرىسىدىكى نەزەرىيىۋى تەربىيە، ئېستېتىك روھىيەت توغرىسىدا بىلىم خاراكتېرلىك تەربىيە ياكى قەلبى گۈزەللىك توغرىسىدىكى دىداكتىك ياكى ھېسسىيات تەربىيىسى بىلەن چەكلەنمەيدۇ، ئۇ چوڭ بىر قۇرۇلما. ئۇ ئۆز ئىچىگە شەخسنىڭ ۋە جەمئىيەتنىڭ ھەر قايسى تارىخىي دەۋرلەردىكى مەنىۋى قىياپىتى ۋە مەدەنىيەت تۈزۈلمىسىدە گەۋدىلەنگەن گۈزەللىك، ئېستېتىكىلىق ۋە سەنئەتكە ئائىت تەر-

بىيە قائىدىلىرى ۋە ئادەت مەشغۇلاتلىرى، تەسىس كۆرسىتىش ئۇ-
سۇل ۋە يوللىرىنى ئالىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك تەربىيىسى كىشىلەرگە ئۆزىنى بىلىش، ئۆزىنى
ھېس قىلىش، ئۆزىنى ئاڭلىق تەربىيىلەش تەسىرى، ئاڭلىقلىقى ۋە
ئاكتىپلىقىنى بەخش ئەتكەندە ئەڭ تېز ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك تۈسكە
كىرىدۇ. بۇ ھەر كىمنىڭ گۈزەللىك تەربىيىسى، سەنئەت تەربى-
يىسى، ئەخلاقىي تەربىيىگە داخىل بولۇشىدا: جۈملىدىن سەنئەت
ئەسەرلىرىنى ئۆزىگە، جەمئىيەتكە باغلاپ چۈشىنىشىدە: ئۆزىنى
داۋاملىق مەدەنىيەتلىك تۇرمۇشقا ئىنتىلىدىغان قىلىپ كۆنىدۇ-
رۇشتە گەۋدىلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنساننىڭ تاشقى شەكىل گۈزەللىكى ۋە ئىچكى قەلب گۈ-
زەللىكى ئىنسان گۈزەللىكىنىڭ ئىككى مۇھىم تەرىپىنى ھاسىل
قىلغان. بۇ تەبىئىي ۋە ئىجتىمائىي، ماددىي ۋە مەنىۋى جەھەتنى بىر
پۈتۈن گەۋدە قىلغان ئىنساننىڭ تەبىئىي ۋە مەنىۋى گۈزەللىكىدىن
ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

تاشقى شەكىل گۈزەللىكى ئومۇمەن جىسمانىي تۈزۈلمە جە-
ھەتتىكى قەددى - قامەت گۈزەللىكى ۋە جىسمانىي ھەرىكەتلىنىش
جەھەتتىكى تۇرقى ھالەت گۈزەللىكىدىن ئىبارەت ئىككى ئاساسىي
گۈزەللىكنى، ئۇنىڭغا قوشۇمچە بولىدىغان كىيىنىش، تارنىش،
پەرداز قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى تىرەنمە گۈزەللىكنى ئۆز
ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ ئىنساننىڭ تاشقى شەكىل گۈزەللىكىدىكى
ئوخشىمىغان قاتلامدىكى گۈزەللىك بولۇپ، ئۇ ئۆز نۆۋىتىدە تەبى-
ئىي ۋە ئىجتىمائىي، ئىرسىي ۋە ئېرىشلىمە قاتلاملار ئاساسىدا
مەيدانغا كېلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

تاشقى شەكىل گۈزەللىكى ئىنسان ئىزدىنىدىغان ۋە ئىنسان
زوقلىنىدىغان، قۇرۇلمىلىق ماكان خاراكتېرىگە، پائالىيەتچان زا-
مان رېتىمدارلىقىغا، گارمونىك شەكىل گۈزەللىكى ئامىللىرىغا
ئىگە بولغان گۈزەللىك.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

قەددى - قامەت گۈزەللىكى ۋە ھۆسن - جامال گۈزەللىكى
جىسمانىي گۈزەللىكنى تەشكىل قىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

جىسمانىي گۈزەللىكنىڭ ئۆلچەملىرى توغرىسىدا ھەر قايسى مىللەتلەر ۋە خەلقلەرنىڭ ھەر قايسى تارىخىي دەۋرلەردىكى قاراشلىرىدا كۆرۈنەرلىك پەرقلەر بولسىمۇ، ئۇنىڭدىكى بىر ئور تاقلىق بەدەننىڭ ئومۇميۈزلۈك ساغلاملىقىدىن ئىبارەت. بۇ ئىچكى بەدەن ئەزالىرى ۋە ئۇنىڭ فىزىئولوگىيىلىك پائالىيىتىنىڭ، تاشقى بەدەن ئەزالىرى ۋە نېرۋا سىستېمىسىنىڭ نورماللىقى، ساغلاملىق قىنى ئاساس قىلىدۇ. بۇ مۇھىم ھەل قىلغۇچ ماددىي ھاياتىي شەرت، بۇنىڭسىز قەددى - قامەتنىڭ ئىسكەتلىك، ھۆسن - جامالىنىڭ چىرايلىق، نۇرقى ھالەتنىڭ يارىشىملىق بولۇشىنى تىلغا ئېلىش مۇمكىن ئەمەس. بۇ ئىنسان گۈزەللىكىدىن ئىبارەت بۇ يۇقىرى قاتلامنىڭ ئۆزىگە بولغان بارلىق ماددىي ۋە ئاناتومىيىلىك، فىزىئولوگىيىلىك، پىسخولوگىيىلىك شەرتلەرگە تايىنىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

قەددى - قامەت گۈزەللىكى — سۆڭەكلەر، مۇسكۇللار ۋە تېرىلەردىن ئىبارەت ئۈچ قاتلاملىق جىسمانىي تۈزۈلمىنىڭ نورمال ۋە ئۈلگىلىك بولۇشىنى نەزەردە تۇتىدۇ. سۆڭەك بىلەن مۇسكۇلنىڭ ساغلاملىقى ۋە ئىسكەتلىكى قەددى - قامەت گۈزەللىكىنىڭ ئۇلى، تېرە گۈزەللىكى - ھۆسن — جامال

گۈزەللىكنىڭ مۇھىم شەرتى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

جىسمانىي تاشقى گۈزەللىك پەقەت ياشلىقنىڭ دەسلەپكى دەۋرىگىلا مەنسۇپ دەيدىغان قاراش بىر تەرەپلىمە ۋە ئۈمىدسىز قاراش. پاكىت ئىسپاتلىدىكى، ئادەمنىڭ يېشى كالىپىندار يېشى، فەزىئولوگىيىلىك پائالىيەتتىكى قېرىش سۈرئىتى يېشى، روھىيەت يېشى، جۈملىدىن خىزمەت يېشى ۋە ئىجادىيەت يېشى جەھەتلەردىن پۈتۈنلەي بىر سىزىقتا، پۈتۈنلەي كالىپىندار يېشىغا مۇتلەق بېقىنغان بولمايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەينەك ئالدىدىكى تۆت ئىش گۈزەللىكنى ياراتمايدۇ، بەلكى تەبىئىي، ساددا، ئەينى گۈزەللىكنى گەۋدىلەندۈرۈش، خۇنۇكلۇك، لەرنى يوپۇتۇشقا ياردەم بېرىدۇ. ھەشەمەتلىك قوغلىشىپ، يۈز، چاچ، بويۇن قاتارلىق گۈزەللىك رايونلىرىنى زىبۇ زىننەت ئىچىگە بېكىتىپ قويۇش نادانلىقتۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

خۇلقى - مەجەز گۈزەللىكى ھېسسىيات گۈزەللىكىگە تۇتاشقان بولۇپ، ئۇ تولساق تاشقى گۈزەللىك بىلەن بىللە

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

خۇلقى - مەجەز گۈزەللىكى ئىنساننىڭ باشقىلار بىلەن مۇناسىۋەتلەشكەندە چاقنايدىغان خۇلقى - ئېتىبار تۈرى ۋە گۈزەللىك يالقۇنىدۇر. ئۇ ئىنساننىڭ قەلبىدىن چاچراپ چىقىپ تاشقى قىيا-پىتىدە ئىپادىلىنىدىغان مەنىۋى گۈزەللىك. خۇلقى - مەجەز گۈزەللىكى مەپتۇنكار، مەھلىيا قىلغۇچ، جەلىپكار، تەسىرلەندۈرگۈچ سېھرىي قۇدرەتكە ئىگە. بۇنداق خۇلقى - مەجەز گۈزەللىكىنىڭ ئەڭ ئاساسلىق ئىپادىلىنىش شەكلى تەبەسسۇمدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

خۇلقى - مەجەز خۇنۇكلۇكى ھەتتا تاشقى كۆرۈنۈشى گۈزەل كىشى ئۈچۈنمۇ پاجىئەلىك، بەختسىز مۇز دەريادۇر. بۇت، ھەيكەل ۋە مودا كىيىملەر كىيىندۈرۈلگەن سۈنئىي «ئادەم» لەر گەرچە خۇل-قى - مەجەزسىزلىقىدىن ئەپۇ قىلىنسىمۇ، خۇلقى - مەجەزى سو-غۇق كىشىلەر دائىما نەپرەت مەركىزىدە سوقۇلۇپ يۈرىدۇ. ئۇلار يا-شاش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان ئەقىل ۋە قىزغىنلىق، سەنئەت ۋە جا-زىبىكارلىق قىممىتىدىن مەھرۇم كىشىلەردۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەگەر ساھىبجاماللىق زىننەت ئەينىكىدە كۆرۈنسە، مەپتۇنۇڭ-
كارلىق باشقىلار قەلبىدە كۆرۈنىدۇ، باشقىلارنىڭ گۈزەل ئىدراك ۋە
تەسراتىدا قالىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئەگەر ساھىبجاماللىق جاھازا دېيىلسە، بۇ جاھازىغا ھەقىقىي
ھۆسن نۇرى بىلەن ئىنسانىي، ھاياتىي، مەنىۋى گۈزەللىك بېغىش-
لايدىغان نەرسە مەپتۇنكارلىقتۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مەپتۇنكارلىق شۇنداق بىر گۈزەللىكى، ئۇ ھۆسن - جامال-
دىكى ئارتۇقچىلىقنى جىلۋىلەندۈرۈپ، يېتەرسىزلىكنى يوپۇتىدۇ،
ھەتتا بەزى خۇنۇكلۇكنى گۈزەللىكىگە قوشۇمچە قىلالايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مەپتۇنكارلىقسىز ھەقىقىي گۈزەللىكتىن ئېغىز ئاچقىلى
بولمايدۇ. مەپتۇنكارلىقى بولماسلىق، ئەكسىچە ھاكاۋۇر، مەغرۇر،
مەنمەنچى، كىشىنى بىزار قىلىدىغان خۇلقار ماھىيەتتە ساھىب-
جامالدىكى ئېغىر خۇنۇكلۇكتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مەپتۇنكارلىق قارشىلىق قىلىپ بولمايدىغان، كىشىنى قا-
يىل قىلىپ، ئەسەر قىلىپ ئالىدىغان سېھىرلىك كۈچكە ئىگە
خۇلقى - مېجەز يۈكسەكلىكىدىن ئىبارەت. ئەگەر ساھىبجاماللىق
تاسادىپىي «ئامەت» كە ئىگە قىلسا، مەپتۇنكارلىق بەختكە مۇيەسسەر-
سەر قىلىدۇ. ساھىبجاماللىققا تەلپۈنگەن، ساھىبجاماللىققا قاندا-
ئەتلىنىپ، مەپتۇنكارلىقنى ئۇنتۇلغان، مەپتۇنكارلىققا تەلپۈنمى-
گەن كىشىلەر مىسقا قانائەت قىلىپ، ئالتۇنغا ئېتىبار قىلمىغان
كىشىلەرگە ئوخشايدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مەپتۇنكارلىق خۇلقى - مېجەزدىكى ھەقىقىي، سەمىمىي
گۈزەللىكتۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مېجەز - خۇلق مەلۇم مەنىدە ئىجتىمائىي ئالاقىدىكى پىسخىك
سەنئەتتىن ئىبارەت. ئۇنىڭ سۈنئىيلىكىمۇ، تەبىئىيلىكىمۇ، ئا-
دەتلەنگىنىمۇ بولىدۇ. بۇ پەقەت ئىجابىي قىممەتنى تۈپەيلىدىن
قىزغىن قارشى ئېلىنىدۇ، ئۆز پائالىيىتىگە يول ئاچىدۇ. شۇنى
تەكىتلەش كېرەككى، بىرىنچىدىن، خۇلقى - مېجەز تولىمۇ سۈز-
ئىي، تولىمۇ ھەددىدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى، ئىككىنچىدىن

ھېسسىيات گۈزەللىكىگە زىت بولۇپ قالماسلىقى، ئۈچىنچىدىن قارا نىيەت مەقسەتلەر ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ھىلىگەرلىك، كازاپلىق، ئالدامچىلىق ۋاسىتىلىرىگە ئايلىنىپ قالماسلىقى تەۋسىيە قىلىنىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنسان گۈزەللىكىنىڭ ئەڭ مۇھىم بىر قىسمى ئىچكى قەلب گۈزەللىكىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ئىنساننىڭ تاشقى شەكىل گۈزەللىكى بىر پانۇس بولسا، قەلب گۈزەللىكى ئۇنىڭ يورۇق شېمىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

قەلبى گۈزەل بولمىغان كىشىلەر ھەر قانچە گۈزەل ياكى ھەر قانچە ياسانغان بولسىمۇ ئۇنىڭدا ھەقىقىي گۈزەللىك، يۈكسەكلىك،

ئالىجانابلىق بەرق ئۇرۇپ چىقمايدۇ. ئىنسان گۈزەللىكى تەبىئەتتىكى ھەممە شەيئىلەردىكى گۈزەللىك قاتلاملىرىدىن شۇ سەۋەبلىك

ئۈستۈن ۋە ئەۋزەللىكى، ئۇ ئۆزىدە بۇ خىل مېخانىك ياكى بىئولوگىيىلىك گۈزەللىك ئۈلگىلىرىنى تەكرارلىمايدۇ، بەلكى

ئۇ ئىنسانغا خاس مەنىۋى گۈزەللىك ئارقىلىق قالغان گۈزەللىك

ئامىللىرىنى جۇلاندۇرىدۇ.

ئا. مۇھەممەت تىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مەنئى گۈزەللىك ئۇ قەلب گۈزەللىكى، ھېسسىيات گۈزەللىكى، ئەقىل - ئىقتىدار گۈزەللىكى، مۇناسىۋەت گۈزەللىكى قاتارلىق بىر قانچە تەرەپتىن تەشكىل قىلىنغان بولۇپ، ئۇ ئىندىدۇ. دۇئال خاراكتېر گۈزەللىكىنى شەكىللەندۈرىدۇ. مەنئى گۈزەللىك ماھىيەتتە كونكرېت شەخسنىڭ خاراكتېر گۈزەللىكىدىن ئىبارەت. ئا. مۇھەممەت تىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ۋىجدان گۈزەللىكى — بىر شەخسنىڭ باشقىلار بىلەن ياكى پۈتۈن جەمئىيەت بىلەن بولغان مۇناسىۋەتتە ئۆز قەلبىنىڭ ۋە ئۆز ئىشنىڭ پاكلىقى، ئۇلۇغۋار غايىگە ئۇيغۇنلۇقى ۋە ھەققانىيلىقى ھەققىدىكى ئەخلاقىي بىلىش ۋە ئىپتىخار ھېسسىياتىدىن ئىبارەت. ئا. مۇھەممەت تىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ھېسسىيات — ئىنساننىڭ ئۇلۇغ مەنئى يالقۇنى بولۇپ، گۈزەل، قىزغىن، سەمىمىي ھېسسىيات ئۇلۇغ قەلبىنىڭ مەھسۇلىدۇر. شۇ سەۋەبلىك گۈزەل ھېسسىيات ئۆز بۇلىقى بىلەن گۈزەلدۇر.

ئا. مۇھەممەت تىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ھېسسىيات گۈزەللىكىدە ھېسداشلىق - خەير خاھلىق ئەڭ گۈزەل بىر دائىرە. ئۇ ھېسداشلىق قىلغۇچىنىڭ ئىنسانىي قەلەمىنى، ئۇنىڭ ئىنسانپەرۋەر قاراشلىرىنى گەۋدىلەندۈرىدۇ. ھېسداشلىق - خەير خاھلىق ھېسسىيات گۈزەللىكىدە شۇنداق يۈكسەك مەلەكەكى، مۇشۇ ھېسداشلىق - خەير خاھلىق تۈپەيلى ئىنسان بىر - بىرىگە ئىنسانىي ئالاقە، ئىشەنچ، ساداقەت ۋە ئىنسانىي ئۈمىد بىلەن مۇناسىۋەتلىشىدۇ. بىر - بىرىدىن نىجادىيەت، ياخشىلىق، ۋاپا كۈتىدۇ. ئەگەر مۇنداق ھېسداشلىق - خەير خاھلىق گۈزەللىكى بولمىغان بولسا رىقابەت ۋە رەشكى - ھەسەت تۈتەكلىرى قەلب گۈزەللىكى گۈلزارىنى كۈلگە ئايلاندۇرغان بولاتتى. ئەگەر مۇنداق ھېسداشلىق - خەير خاھلىق ۋەزەللىكى بولمىغان بولسا كىشىلەر ئۆزگىلەر تەقدىرىگە كۆيۈنۈپ ئۆز - ئۆزىنى مەردانىلىك بىلەن قۇربان قىلمىغان، قەھرىمانلىق تەنتەنىلىرى شەخسىيەتچىلىك توپان بالاسىغا غەرق بولغان، ئىنسانىيەت جەمئىيىتى ھېكايىلەردە سۆزلەنگەن ئاتلانتىكا ئارىلىدەك خارابىلىققا غەرق بولغان بولاتتى.

85

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ھەرىكەت گۈزەللىكى — سۆز بىلەن ئەمەلىي پائالىيەتنىڭ بىردەكلىكىنى گەۋدىلەندۈرىدۇ. ئۇ قەلب گۈزەللىكىنىڭ ئەڭ ئا.

خرقى ئىپادىسى ۋە ھەقىقىي ئىسپاتىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مۇناسىۋەت گۈزەللىكى — ئالەمنىڭ تەڭداشسىز بېزىكى بولغان ئىنسانغا، ھەقىقىي ئىنسانىي گۈزەللىك بىلەن مۇناسىۋەت قىلىش دېگەن سۆز. مۇناسىۋەت گۈزەللىكى ئىككى ئۇلۇغ ئاڭ ۋە ھېسسىيات بىلەن كىشىگە خوشاللىق بېغىشلايدۇ: ئۇنىڭ بىرى، ئۆزىنىڭ ئىنسان ئىكەنلىكىنى بىلىش ۋە ئۇنى قەدىرلەش، ئۇنىڭ ئىككىنچىسى مۇناسىۋەت ئوبيېكتىنىڭ ئىنسان ئىكەنلىكىنى بىلىشى ۋە ئۇنى قەدىرلەشتىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

مۇناسىۋەت گۈزەللىكىنىڭ ئاساسى قەلبى يۈكسەكلىك، ھېسسىيات ۋە خاراكتېر گۈزەللىكىدۇر. بۇ ھەر بىر ئىنساننى ئۆزى بىلەن باراۋەر ئىنسان دەپ بىلىش، باشقىلارنىڭ يېتەرسىزلىكلىرى بىلەن ئۇلۇغلۇقىغا يەنىلا ئاشۇ بىردىنبىر مۇقەددەس ئىنسانىي باراۋەرلىك نەزىرى، بار كۆرۈش ياكى خوشامەت ياكى يىرتقۇچ ياكى لالما ئىت خۇيىنى ئىنسانىي پەزىلەت ئورنىغا دەسەتكەنلىك بولىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

ياشلىق گۈزەللىكى يوپۇرماقتىكى شەبنەمدەك ئۆتكۈنچى،
كېيىنىش ۋە پەرداز گۈزەللىكى ھەر قاچان ئۆزىنىڭ تاشقى كۆرۈ-
نۈش قاتلىمىدا جۇلا قىلىدۇ. ئادەم ياشانغانسېرى قالدىغىنى بىرلا
گۈزەللىك — قەلب خەزىنىسىدۇر.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئائىلە» دىن

گۈزەللىك مۇھەببەتتە ئىشتىياق ھەم رەشك قوزغىشى
مۇمكىن.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئائىلە» دىن

قەلب گۈزەللىكى ئالماس - ياقۇت بولسا، ئۇنىڭ يالتىراق نۇر
جۈلالىسى ھەممىدىن ئىلگىرى خۇش تەبەسسۇم ۋە خۇش زۇۋاندۇر.
ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئائىلە» دىن

گۈزەللىك بىر مىللەت ئۈچۈنمۇ مەنىۋى ساپا ئالامەتلىرىدىن
بىرى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئائىلە» دىن

گۈزەللىك ئەڭ ئالدى بىلەن ئويىپىكتىپ خۇسۇسىيەتكە ئىگە.
پۈتكۈل تەبىئەت دۇنياسىدا، پۈتكۈل جەمئىيەتتە ۋە ئۇنىڭ راۋاجلىد-
نىش جەريانىدا بىرلەمچى گۈزەللىك ئويىپىكتىپ يوسۇندا مەۋجۇت

بولۇپ تۇرىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك ئادەملەرنىڭ ئىجتىمائىي پائالىيىتى ياكى ئېغىزى بىلەن زىچ تۇتاشقان. ئىجتىمائىي ھاياتتا ئىپادىلەنگەن بارلىق گۈزەللىك ئۆلچەملىرى، سەمەرىلىرى ۋە مۇھاكىمىلىرى كىشىنىڭ ئېستېتىك چۈشەنچىسى ۋە كىشىلەرنىڭ ئىجتىمائىي ئېغىزى بىلەن زىچ باغلانغان، ھەتتا ئۇنىڭسىز مەۋجۇت ئەمەستەك كۆرۈنۈش ئالغان. ھەقىقەتەن ئىنسانىيەت ئىككىنچى تەبىئەتنى — كىشىلىك جەمئىيىتىنى ياراتتى، ئۇنىڭدا ئۆزىنىڭ ئەمگىكى بىلەن ئارزۇسىنى ۋە ئوبرازىنى ئىپادىلەپ مىسلىسىز گۈزەللىك ياراتتى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

تەبىئەتتىكى ئەسلىي گۈزەللىك مەڭگۈ داۋام قىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

تەبىئەت ھەقىقەتەن ئىنسانىيەتنىڭ گۈزەللىك قانۇنىيىتى بويىچە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ بىرىنچى بۆلىكى، ئۈلگىسى ۋە ئۆلچىمى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك چۈشەنچىلىرى ئەخلاق چۈشەنچىلىرىگە تەسىر

كۆرسەتكەندەك، ئەخلاق چۈشەنچىلىرىمۇ گۈزەللىك چۈشەنچىلىرىگە تەسىر كۆرسىتىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك ئوبيېكتىپ كاتېگورىيە بولۇپ، ئۇ ماددىي دۇنيادا مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان نەرسە ۋە ھادىسىلەرنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسى ۋە تاشقى ئالامەتلىرىدىكى ماھىيەتلىك، قانۇنىيەتلىك، گارمونىيىلىكنىڭ روشەن ئىپادىلىنىش شەكلىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىك — بىزنىڭ تۇيغۇمىز ۋە ئىدىيىمىزگە تەسىر قىلىپ، بىزنىڭ ئېستېتىك تۇيغۇ ۋە ئېستېتىك ئېڭىمىزنى قوزغايدىغان ئوبيېكتىپ نەرسە ۋە ھادىسىلەرنىڭ ئىچكى قۇرۇلمىسى ۋە تاشقى كۆرۈنۈشلۈك ئالامەتلىرىدىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

رېئاللىقتا گۈزەللىك — چىنلىق ۋە ياخشىلىق بىلەن بىر-دەكلىككە ئىگە بولۇش بىلەن بىللە، يەنە كىشىلەرنىڭ گۈزەللىك قانۇنىيىتى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش پائالىيىتىمۇ چىنلىق ۋە ياخشىلىقنىڭ بىر-دەكلىكى ئاساسىدا يۈز بېرىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

ئىنسانىيەت، مەۋجۇت گۈزەللىك قانۇنىيەتلىرىگە ئاساسلىرىنى بىر تەرەپتىن، ئۆزىنىڭ ماددى ۋە مەنىۋى دۇنياسىنى يارىتىدۇ. ئىجتىمائىي ھايات كىشىلەردىن چىنىلىقتا مەۋجۇت بولغان گۈزەللىك قانۇنىيەتلىرى ۋە ئۇنىڭدىن توغرا پايدىلىنىشنىڭ تەلەپلىرى بويىچە ماددى، مەنىۋى ئىجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىشنى تەقەززا قىلىدۇ. بۇ ھال تارىخىي يوسۇندا چىنىلىقنى گۈزەللىكنىڭ مەنبەسى ۋە ئالدىنقى شەرتى قىلىپ قويغان.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

چىنىلىق ۋە ساختىلىق، ياخشىلىق ۋە يامانلىق، گۈزەللىك ۋە خۇنۇكلۇك ئارىسىدىكى كۈرەش يەككە - يېگانە ھالدا ئەمەس، بەلكى چىنىلىق، ياخشىلىق، گۈزەللىكنىڭ ساختىلىق، يامانلىق، خۇ-نۇكلۇك ئۈستىدىكى كۈرىشى ۋە غەلبىسى شەكلىدە داۋام قىلغان. چىنىلىق، ياخشىلىق ۋە گۈزەللىك ساختىلىق، يامانلىق ۋە خۇ-نۇكلۇك بىلەن سېلىشتۇرۇش ئاساسىدا كىشىلەر تەرىپىدىن تونۇ-ۋېلىنغان. بۇ تارىخىي جەريان مەڭگۈ داۋام قىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

جىسمانىي گۈزەللىك، گۈزەللىكنىڭ كىشىلەر ئىزلىنىدۇ-غان، ھەۋەس قىلىدىغان مۇھىم بىر تەرىپى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

جىسمانىي ساغلاملىق ۋە ئۇنى ئاساس قىلغان جىسمانىي گۈزەللىك كىشىلەرنىڭ تۇرمۇش گۈزەللىكى ھەققىدىكى ئارزۇ-سىنىڭ ئالدىنقى شەرتى.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

جىسمانىي گۈزەللىك ئىككى ئامىلدىن تەشكىل تاپقان. ئۇ-نىڭ بىرى، جىسمانىي جەھەتتىكى تۇغما ياكى چېنىقىش ئارقىلىق ئېرىشىلگەن جىسمانىي ساغلاملىق ۋە جىسمانىي گۈزەللىكتىن ئىبارەت. يەنە بىرى، مۇشۇ جىسمانىي ساغلاملىق ۋە جىسمانىي گۈزەللىكنى گۈزەللىك تەلەپ ۋە ئۆلچەملىرى بويىچە ئىسكەتكە كىرگۈزۈش ۋە ئىسكەتتە تۇتۇشتىن ئىبارەت.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

كىشىلەر ئۆز ھاياتىنىڭ ھەرقايسى باسقۇچلىرىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان جىسمانىي گۈزەللىك ۋە ئىسكەت گۈزەللىكىنى گەۋدىلەندۈرۈشكە قادىر كىشىلەر يەنە ئۆز ھاياتىنىڭ ھەرقايسى باسقۇچلىرىغا لايىق گۈزەللىك ئالامەتلىرىدىن ئۈنۈملۈك بەھرىمەن بولۇشقىمۇ قادىر. جىسمانىي ۋە تاشقى بەدەن گۈزەللىكى پەقەت ياشلىقنىڭ دەسلەپكى دەۋرىدىن ئىبارەت بىرلا باسقۇچ بىلەن ئاخىرلىشىدۇ، دەيدىغان كۆز قاراشلار بىر تەرەپلىمە ۋە ئۈمىدسىز قاراش.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

قەلب گۈزەللىكى، ئىنساننىڭ بارلىق ئىدىيە، بىلىم ۋە تەجرىبىلىرىنىڭ جەۋھىرى بولۇپ، شۇ كىشىنىڭ ماھىيىتى، پەزىلىتى ۋە قەدەر - قىممىتىنىڭ ئاساسىي ئۆلچىمىنى تەشكىل قىلىدۇ. ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

كىشىلەرنىڭ بەخت ئۈچۈن، كەلگۈسى ئۈچۈن بولغان كۈرىشى ئۈزلۈكسىز يېڭى نەتىجىلەرگە ئېرىشىدۇ، ئۇنى تۇنجۇقتۇرۇۋېتىش مۇمكىن ئەمەس.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئومۇمىي ئېستېتىكا» دىن

گۈزەللىكلەر ئىچىدە يەنە گۈزەللىك بولىدۇ. ئۇ خۇددى ئالەمدىن دىدار پەردىسىنى سىيرىپ چىققان مۇشۇ ساھىبجامالەك كىشىنى ئەقلىي مۇھاكىمە ۋە زېھنىي كۆزىتىش ھوقۇقىدىن بىردىنلا مەھرۇم قىلىدۇ.

ئا. مۇھەممەتئىمىن: «ئەزگۈ مالائىكە» دىن

ئېستېتىكا گۈزەللىك توغرىسىدىكى پەن. ئىنسانىيەتنىڭ گۈزەللىك توغرىسىدىكى بىلىشى ۋە دۇنيانى تېخىمۇ گۈزەل قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ساھەسىدە ئېرىشكەن تارىخىي مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ ئىلمىي كرىستالى. ئۇ دۇنيانى بىلىشنىڭ مۇھىم بىر ئىلمىي تارمىقى، دۇنيانى ئۆزگەرتىشنىڭ مۇھىم جەڭگىۋار قورالى. ئا. مۇھەممەتئىمىن: «قاتلاملىق ئېستېتىكا» دىن

كىتاب ئىسمى : گۈزەللىك ھەققىدە ھېكمەتلەر
پىلانلىغۇچى : مۇرات ئىلى
باش تۈزگۈچى : ئادىل مۇھەممەت
ئېزىز ئاتاۋۇللا سارتېكىن
تۈزگۈچىلەر : ئابدۇقادىر ئاتاۋۇللا
سادىقجان ئابدۇرېشىت
تەكلىپلىك مۇھەررىر : ئامىنە كىچىك
مەسئۇل مۇھەررىر : ئەنۋەر قۇتلۇق
مەسئۇل كوررېكتورى : قەييۇم تۇرسۇن
نەشرىيات : شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى
ئادرېس : ئۈرۈمچى شەھىرى شىخۇڭ غەربىي يولى 36 - قورۇ
پوچتا نومۇرى : 830000
ئارقاقچۇچى : شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى
زاۋۇت : شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى
فورماتى : 880mm×1230mm 32 كەسلەم
باسما تاۋىقى : 5 باسما تاۋاق
نەشرى : 2008 - يىل 9 - ئاي 2 - نەشرى
بېسىلىشى : 2008 - يىل 9 - ئاي 1 - بېسىلىشى
كىتاب نومۇرى : ISBN 978-7-80744-361-2
باھاسى : 12.90 يۈەن

(باسما ۋە بەت تۈپلەشتە خاتالىق كۆرۈلسە زاۋۇت بىلەن ئالاقىلىشىڭ)